

Zarząd Województwa Lubuskiego

**Program ochrony środowiska
dla województwa lubuskiego wraz z Raportem za lata 2014 – 2015
z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa
lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku**

Zielona Góra 2016 r.

Zarząd Województwa Lubuskiego

Podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego

- część IV -

Zielona Góra 2016 r.

Dofinansowano ze środków:
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze

Nadzór merytoryczny:

Artur Malec – Dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego
Mariola Wielhorska – Kierownik Wydziału Pozwoleń i Programów w Departamencie Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego

Wykonawca:

E & W Consulting Beata Grzonka,
al. Solidarności 42,
61 – 696 Poznań

Kier. projektu:

mgr inż. Beata Grzonka

Główni wykonawcy:

mgr inż. Beata Grzonka
mgr Iwona Stępień
mgr inż. Justyna Kośmicka
mgr Artur Grześkowiak
mgr Joanna Żak

1. Spis treści

1. Spis treści	4
2. Podstawa prawna	5
3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	6
4. Opinie właściwych organów.....	8
5. Uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych	8
6. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone	38
7. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.....	38
8. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.	41

2. Podstawa prawna

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.) dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, str. 248);
- dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102);
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7, str. 375);
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz.Urz. UE L 156 z 5.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466);
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str.8).

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują dodatkowo:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.);
- ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2015 r., poz. 199, z późn. zm.);
- ustawa a dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r., poz. 290, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 23, z późn. zm.).

Art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.), określa zakres podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z ww artykułem do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów,
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Przedmiotem Prognozy jest Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego. Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.). Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie województwa. W Programie zawarty jest opis stanu środowiska na terenie województwa oraz presje, jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w Programie określone zostały cele i kierunki interwencji, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (monitoring realizacji Programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu). Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska Program ochrony środowiska powinien wyznaczać cele strategiczne w zakresie następujących obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Gleby (degradacja powierzchni ziemi)
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Odnawialne źródła energii
11. Zagrożenia poważnymi awariami

Realizacja celów i zadań zawartych w Programie wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego. Zgodność założeń Programu z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji. Oznacza to, że planowane działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów o charakterze globalnym i długoterminowym. W nowym systemie zarządzania rozwojem Polski, którego podstawę stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 383, z późn.zm.) do głównych dokumentów strategicznych, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Realizacji celów rozwojowych Strategii Rozwoju Kraju 2020 służyć ma 9 strategii zintegrowanych:

- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.”;
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020;
- Strategia „Sprawne Państwo 2020”;
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022;
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

W zakresie ochrony środowiska kluczowymi dokumentami są: Strategia "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." (BEiŚ), „Strategia rozwoju transportu do 2020 roku” (SRT) oraz „Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020” (SZRWIR).

Stwierdzono, że cele Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego są zgodne z celami i kierunkami interwencji ww. dokumentów. Ponadto cele Programu są zgodne z celami określonymi w pozostałych dokumentach strategicznych poziomu europejskiego, krajowego oraz wojewódzkiego. Zakres przestrzenny prognozy dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego ograniczony jest do granic administracyjnych województwa lubuskiego. Prognoza analogicznie do projektu programu ochrony środowiska swoim horyzontem czasowym sięga roku 2019.

Ze względu na swój charakter Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego opisuje poszczególne założenia w sposób ogólny, poruszając szerokie spektrum zagadnień i obszarów związanych z ochroną środowiska przyrodniczego województwa lubuskiego. Sytuacja ta determinuje poziom szczegółowości sporządzonej prognozy oddziaływania na środowisko.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zaproponowanych w Programie. W stosunku do każdego typu przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne).

Wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska, a prawidłowa realizacja jego przyniesie wymierny efekt ekologiczny, chociażby poprzez podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Realizacja ww. projektu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo. Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczać się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze. Na etapie eksploatacji oddziaływanie na środowisko będzie znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego. Oddziaływania skumulowane będą związane z jednoczesną realizacją kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Związane będą z okresowym zwiększeniem hałasu i zanieczyszczenia powietrza związanego z etapem prac budowlanych. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań skumulowanych będą niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac budowlanych. Oddziaływania wtórne zachodzących najczęściej w sytuacji wzrostu jednej emisji, powstającej w związku z ograniczeniem innej. Określenie wtórnych oddziaływań w makroskalowych prognozach, sporządzanych na potrzeby dokumentów strategicznych, biorąc pod uwagę ich zasięg oraz stopień ogólności, jest albo w ogóle niemożliwe, albo obarczone zbyt dużą niepewnością, jak również niecelowe na tak wczesnym etapie planowania.

Zadaniem prognoz, wykonywanych na najwcześniejszym etapie planowania i podejmowania decyzji, jest przede wszystkim zidentyfikowanie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko oraz określenie ich przybliżonej siły i kierunku, po to by umożliwić skorygowanie celów i założeń rozpatrywanego dokumentu, aby jego potencjalne oddziaływania negatywne (zwłaszcza te najsilniejsze) mogły ulec zmniejszeniu, a oddziaływania pozytywne (zwłaszcza te najsłabsze) zwiększeniu. Większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego wymagać będzie przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. Dla części zadań ze względu na ich bardzo

ogólny charakter nie można było jednoznacznie określić wpływu na środowisko. Prognoza proponuje szereg działań minimalizujących potencjalnie negatywne skutki realizacji Programu. Są to działania organizacyjne i techniczne, których realizacja może zminimalizować potencjalnie negatywne oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

4. Opinie właściwych organów

Zgodnie z art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Organami właściwymi dla Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim. W celu uzyskania wymaganych opinii Zarząd Województwa zwrócił się z wnioskiem o zaopiniowanie powyższych dokumentów do:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
- Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

oraz zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, ze zm.)

- Ministra Środowiska.

Marszałek Województwa Lubuskiego pismem z dnia 13 grudnia 2016 r. (znak: DŚ 2.7011.1.2016) zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim o zaopiniowanie projektu Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego oraz o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 16 stycznia 2017 r. (znak: DZŚ. 410.2.2017.DT) oraz Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim pismem z dnia 12 stycznia 2017 r. (znak: NZ.9022.602.2016/2017.AD) pozytywnie zaopiniowali projekt Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego oraz uzgodnili zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego. Instytucje opiniujące nie wniosły żadnych uwag do projektu przedłożonego dokumentu.

W dniu 27 stycznia 2017 projekt został zaopiniowany przez Ministerstwo Środowiska (znak pisma: DZM-wks.075.01.2017). Zestawienie uwag wraz ze sposobem ich rozpatrzenia przedstawiono w kolejnym punkcie Podsumowania.

5. Uwagi i wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 54 ust. 2 Zarząd Województwa Lubuskiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów powiadamiając społeczeństwo poprzez stronę Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji programu ochrony środowiska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W informacji przekazanej społeczeństwu wskazano na możliwość składania uwag i wniosków do tworzenia ww. dokumentów w formie pisemnej, przez okres 21 dni od daty podania obwieszczenia do publicznej wiadomości (tj. od 15 listopada 2016 r.) .

Opinie i wnioski dotyczące projektu „Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego” można było kierować w formie papierowej i elektronicznej na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego (tj. ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra, sekretariat.dsr@lubuskie.pl).

W dniu 22 listopada 2016 r. odbyło się także spotkanie konsultacyjne, na którym zaprezentowano projekt „Programu ochrony środowiska województwa lubuskiego”. W trakcie opiniowania oraz spotkania przekazano uwagi i opinie

Uwagi zgłoszone podczas konsultacji społecznych przeprowadzonych w dniach 15.11.2016 r. - 5.12.2016 r. do Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego wraz z Raportem za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku zamieszczono w tabeli nr 1.

W dniu 28 listopada 2011 projekt został zaopiniowany przez Ministerstwo Środowiska. Zgłoszone uwagi i wnioski oraz sposób ich uwzględnienia przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 1. Zestawienie uwag zgłoszonych na spotkaniach konsultacyjnych oraz nadesłanych w trakcie konsultacji społecznych projektu Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
1	1	Gmina Torzyń	Program ochrony środowiska województwa lubuskiego	Zgłoszenie rozwiązania problemu zwiększonego hałasu w pobliżu szkoły w m. Boczków położonej przy drodze krajowej	Na obecnym etapie brak propozycji wprowadzenia konkretnego działania, istnieje konieczność wspólnego rozwiązania problemu z właścicielem drogi przy udziale Urzędu Marszałkowskiego	Uwaga nie uwzględniona
2	1	Urząd Marszałkowski w Zielonej Górze departament Infrastruktury i Komunikacji	Prognoza oddziaływania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego	Brak uwzględnienia w ocenie oddziaływania inwestycji polegającej na budowie kopalni węgla brunatnego w Gubinie	W Prognozie zostały uwzględnione inwestycje mające powstać do roku 2019, a Spółka PGE GiGK nie uzyskała jeszcze koncesji na wydobycie, planowane rozpoczęcie inwestycji wykracza poza okres prognozy	Uwaga nie uwzględniona
3	3	Biuro Opracowań Inżynierskich ECOVERDE w Zielonej Górze	Prognoza oddziaływania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego	Wniosek o uwzględnienie przygotowywanej Strategii inwestycji komunalnych w Zielonej Górze	Opracowanie nie zostało opublikowane na stronach Ministerstwa Infrastruktury przed upływem terminu końca konsultacji	Uwaga nie uwzględniona
4		Biuro Opracowań Inżynierskich ECOVERDE w Zielonej Górze	Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5.1. Opis obszarów interwencji – Obszar interwencji GWS: Gospodarka wodno-ściekowa; str. 165 Dotyczy: Cele szczegółowe: Zwiększenie dostępu ludności do instalacji ochrony środowiska GWŚ 1. Realizacja zadań AKPOŚK Zadania: „Przebudowa istniejącej kanalizacji zbiorczej, budowa nowych i modernizacja już istniejących oczyszczalni ścieków, promowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, kontrola.....”	Propozycja dodania zadania 2 do: Cele szczegółowe: Zwiększenie dostępu ludności do instalacji ochrony środowiska GWŚ 1. Realizacja zadań AKPOŚK Zadanie 2: „Działania w zakresie porządkowania gospodarki ściekowej na terenach wiejskich i niezurbanizowanych”; Sugeruje się wskazanie dwóch celów szczegółowych ze wskazaniem zadań mających na celu ich wypełnienie. W aktualnym stanie realizacja zadania polegającego na promowaniu oczyszczalni przydomowych mająca być wypełnieniem celu szczegółowego „Realizacja zadań AKPOŚK” jest niezgodna z prawem unijnym i prawem polskim, gdyż zgodnie z dyrektywą z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) oraz założeniami AKPOŚK, obszary aglomeracji powinny być wyposażone w zbiorcze systemy unieszkodliwiania ścieków. Z uwzględnieniem powyższego oraz rozumiejąc potrzebę promocji systemów indywidualnych sugeruje się dopisanie drugiego zadania	Opracowanie nie zostało opublikowane na stronach Ministerstwa Infrastruktury przed upływem terminu końca konsultacji	Uwaga nie uwzględniona

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
5			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5.1.; Tabela 70. Program działań w ramach poszczególnych obszarów interwencji	Propozycja dopisania zadania: „GWS 1.7. Opracowanie wojewódzkiego programu budowy oczyszczalni przydomowych” – Samorząd Województwa. Wydaje się niezbędnym opracowanie wojewódzkiego programu budowy oczyszczalni przydomowych. Zapisy programu definiować mają obszary na terenie województwa, gdzie ze względu ekonomiczno-ekologiczno-społecznych rozwiązaniem problemu zagospodarowania ścieków są indywidualne systemy oczyszczania ścieków. Dla przykładu, analogiczny program funkcjonuje w województwie świętokrzyskim	Opracowanie nie zostało opublikowane na stronach Ministerstwa Infrastruktury przed upływem terminu końca konsultacji	Uwaga nie uwzględniona
6			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5.1.; Tabela 70. Program działań w ramach poszczególnych obszarów interwencji	Propozycja dopisania zadania: „GWS 1.7. Opracowanie Strategii Priorytetowych Inwestycji Komunalnych”. W opracowaniu pominięte zostały obszary narażone na marginalizację, dlatego koniecznym jest uwzględnienie w POŚ Województwa Lubuskiego Strategii Priorytetowych Inwestycji Komunalnych – programu wyznaczającego wielowariantowe kierunki, zakres możliwe działania zoptymalizowania inwestycji wodno-kanalizacyjnych, na terenach poza aglomeracjami. Program ten umieszczony jest w „Analizie barier/szans rozwojowych i dobrych praktyk realizacji usług publicznych, za które odpowiedzialny jest samorząd terytorialny”, w której zawarte są rekomendacje do Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, przygotowanej przez Ministerstwo Rozwoju	Opracowanie nie zostało opublikowane na stronach Ministerstwa Infrastruktury przed upływem terminu końca konsultacji	Uwaga nie uwzględniona
7	4	Gmina Szlichtyngowa	Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego - rozdział 5.4.1.; Tabela 73. Harmonogram rzeczowo – finansowy zadań monitorowanych – instytucje do roku 2020	Proszę o dopisanie w Tabeli 73 – Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. Zadanie: Termomodernizacja budynków - gminy Szlichtyngowa. Aktualnie Gmina jest w trakcie realizowania projektu termomodernizacji Szkoły Podstawowej w Szlichtyngowej, koszt inwestycji: 2 491 214,40 zł., finansowane z PRO Lubuskie 2014-2020	Uwaga zawiera się w treści dokumentu Podanie kosztów planowanych inwestycji	Uwaga została uwzględniona
8				Proszę o dopisanie w Tabeli 73 – Gospodarka wodna. Zadanie: Budowa i modernizacja systemów poboru i uzdatniania wody - Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej, w realizacji w najbliższym czasie modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Starych Drzewcach, szacunkowy koszt inwestycji: 2 800 000, finansowane z PROW	Uwaga zawiera się w treści dokumentu Podanie kosztów planowanych inwestycji	Uwaga została uwzględniona
				Proszę o dopisanie w Tabeli 73 – Gospodarka odpadami. Zadanie: Realizacja działań zawartych w „ Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” - gminy Szlichtyngowa. Zadanie częściowo zrealizowane przez gminę, przewidywana kontynuacja programu na lata kolejne, szacunkowy	Uwaga zawiera się w treści dokumentu Podanie kosztów planowanych inwestycji	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
				koszt inwestycji w 2016 r. około 6000, plan na 2017 r. około 40000, finansowane z WFOŚ I NFOŚ		
0				Proszę o dopisanie w Tabeli 73 – Ochrona przyrody i krajobrazu. Zadanie: Odnowa przyrodnicza parków – Miasta i Gminy Szlichtyngowa. Planowana jest rewitalizacja Parku w Górczynie, szacunkowy koszt inwestycji: 200000, finansowane z PROW	Uwaga zawiera się w treści dokumentu Podanie kosztów planowanych inwestycji	Uwaga została uwzględniona
11	3	Urząd Miasta Zielona Góra	Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 4.7.; str. 91	Tabela 32. Zasoby kopalin województwa lubuskiego wraz z ich stanem zagospodarowania. Pozycja 191 – poprawiono na: Przylep to powiat miasto Zielona Góra (było powiat zielonogórski)		Uwaga została uwzględniona
12			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 4.10.; str. 118	Tabela 44. Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim. Pozycja 30. Obszar Natura 2000 – Krośnieńska Dolina Odry wg Standardowego Formularza Danych zamieszczonego na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska ma powierzchnię: poprawiono na: 19 202,47 ha (było: 19 593 ha)		Uwaga została uwzględniona
13			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 4.10.; str. 121	Opis do tabeli 45 (trzeci akapit), str. 121 – zmieniono na: „Znaczný spadek terenów zalesionych zaobserwowano w powiecie zielonogórskim przy jednoczesnym wzroście w Mieście Zielona Góra”.		Uwaga została uwzględniona
14	11	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	Proponowany zapis: Należy podkreślić, że lista działań nie wyklucza realizacji przedsięwzięć nie wskazanych w harmonogramie, a które mieszczą się w ramach obszarów i kierunków interwencji Programu.		Uwaga została uwzględniona
15			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 4, podrozdział 4.5. Gospodarowanie wodami	Prośba o aktualizację danych dotyczących GZWP nr 135 – Barlinek oraz GZWP nr 134 – Dębno, w następującym zakresie: „Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 135 – Zbiornik Barlinek”, opracowana przez Hydroconsult Sp. z o.o. w Poznaniu została zatwierdzona przez Ministra Środowiska decyzją z dnia 30.10.2015 r., znak: DGK-II.4731.87.2015.AK. Zgodnie z ww. dokumentacją powierzchnia zbiornika wynosi 131,4 km ² , a jego obszar ochronny 142,76 km ² i częściowo obejmuje teren poza granicami GZWP. Określono też zasoby dyspozycyjne tego zbiornika w ilości 408 m ³ /h. Wobec powyższego poprawy wymagają: zapisy dotyczące udokumentowania GZWP nr 135 – Barlinek, informacje dotyczące GZWP nr 135 przedstawione w tabeli 21 oraz jego granice przedstawione na rys. 9. W tabeli 21, wierszu nr 3 dotyczącym GZWP nr 134 – Zbiornik Dębno podano nieaktualną wielkość zasobów dyspozycyjnych 29,2 tyś. m ³ /d. Zgodnie z	Zaktualizowano dane dot. GZWP na terenie województwa lubuskiego, w tym dla GZWP 134 i 135 wg stanu na koniec 2015 r.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
				„Dokumentacją hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych GZWP nr 134 – Dębno” opracowaną przez Przedsiębiorstwo Geologiczne Proxima w 2011 r. zasoby dyspozycyjne oszacowano na 54,5 tyś. m ³ /d.		
16			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5, Tabela 69 Lista inwestycji strategicznych w województwie lubuskim	Do tabeli 69 należy dodać inwestycje strategiczne – techniczne: Budowa infrastruktury postojowo-cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglownego; Remont i przebudowa infrastruktury cumowniczej (m.in. dalb) na administrowanym granicznym i dolnym odcinku rzeki Odry. Inwestycje nie zostały ujęte w tabeli, jednakże znajdują się w PZRP jako strategiczne inwestycje techniczne planowane do realizacji w latach 2016-2021 i będą realizowane na terenie województwa lubuskiego w związku z tym powinny być dodane do przedmiotowej tabeli.	zapis został dodany do tekstu	Uwaga została uwzględniona
17			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5, Tabela 70 Program działań w ramach poszczególnych obszarów interwencji (str. 169)	Propozycja zmiany treści zadania GW 2.2. na: Przegląd i weryfikacja wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych	zmieniono zapis zadania	Uwaga została uwzględniona
18			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego – rozdział 5, Tabela 72 Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych samorządu województwa lubuskiego do roku 2020 (str. 180)	Błędnie wskazano RZGW w Szczecinie jako jednostkę realizującą zadanie pn. Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni – RZGW w Szczecinie nie opracował i nie planuje na obszarze województwa lubuskiego takiego zadania.	usunięto z tekstu błędny zapis	Uwaga została uwzględniona
19			Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego - rozdział 5, podrozdział 3.1. Dokumenty szczebla krajowego (str. 21)	Uwaga dotyczy: „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na Obszarze Dorzecza Odry”. Zgodnie ze stanem na dzień 02.12.2016 r. dokument nie został opublikowany. Po opublikowaniu w dzienniku ustaw, stanie się oficjalnym aktem prawnym	stosowną uwagę dodano do tekstu	Uwaga została uwzględniona
20			Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego rozdział 2, podrozdział 2.1. Dokumenty szczebla krajowego (str. 16)	Uwaga dotyczy: „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na Obszarze Dorzecza Odry”. Zgodnie ze stanem na dzień 02.12.2016 r. dokument nie został opublikowany. Po opublikowaniu w dzienniku ustaw, stanie się oficjalnym aktem prawnym	stosowną uwagę dodano do tekstu	Uwaga została uwzględniona
21			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 3, podrozdział 3.2. Gospodarka wodna (str. 49)	Zgodnie z art. 88s ust.2 ustawy Prawo wodne plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych przygotowują dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej. W 2015 r. został opracowany projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i		Uwaga została uwzględniona

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
				Przymorza Zachodniego oraz w regionie wodnym Ücker, który został poddany półrocznym konsultacją społecznym trwającym do maja 2016 roku. W 2016 roku została przeprowadzona prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu, który zostanie przekazany do KZGW. Zgodnie z art. 88s, ust.1 ustawy Prawo wodne plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przygotowuje Prezes KZGW w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej i ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi. Obecnie trwają konsultacje społeczne harmonogramu i programu prac związanych z przygotowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy w obszarach dorzeczy. Konsultacje będą trwały do 12 lutego 2017 roku.		
22			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 4, podrozdział 4.2. Finansowanie w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015; podrozdział 4.2.1. Analiza finansowania działań realizowanych w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015działań realizowanych (Tabela 97, str. 184)	Wpisać koszty: Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w regionie wodnym Ücker - 166 665,00 - budżet państwa (2015 r.)		Uwaga została uwzględniona
23			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 4, podrozdział 4.2. Finansowanie w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015; podrozdział 4.2.1. Analiza finansowania działań realizowanych w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015działań realizowanych (Tabela 97 – GW 3., str. 184)	Wpisać koszty: Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w regionie wodnym Ücker – 60 000 – NFOŚiGW (2016 r.)		Uwaga została uwzględniona
24			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 3, podrozdział 3.2.Gospodarka wodna (str. 49)	Uwaga dotyczy: Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wodnej w województwie lubuskim zadanie W 3.4. polegające m.in. na budowie zbiorników retencyjnych, budowie mniejszych zbiorników i stawów, budowie jazów i zastawek oraz przepompowni. RZGW w Szczecinie nie realizował żadnych działań, które obejmowały modernizację	usunięto z tekstu błędny zapis	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Liczba uwag	Zgłaszający uwagę	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/strona/pkt)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie wprowadzenia lub nieuwzględnienia uwagi	Sposób rozpatrzenia uwag
				wałów oraz przebudowę przepompowni wód melioracyjnych. Ponadto RZGW w Szczecinie nie realizowało żadnych działań w zadaniu W 3.4. które dotyczy budowy zbiorników retencyjnych, w tym realizacji Programu małej retencji wodnej w województwie lubuskim		
25			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 4, podrozdział 4.2. Finansowanie w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015; (Tabela 85; str. 165)	Propozycja zmiany treści na: Przegląd i weryfikacja wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych	zmieniono zapis zadania	Uwaga została uwzględniona
6			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 4, podrozdział 4.2. Finansowanie w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015; podrozdział 4.2.1. Analiza finansowania działań realizowanych w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015działań realizowanych (Tabela 85 – GW 3., str. 166)	W przedmiotowej tabeli w zadaniu GW 3. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami powodzi w działaniu dot. budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wodnej w województwie lubuskim w tym m.in.: budowa zbiorników retencyjnych, budowa mniejszych zbiorników i stawów, budowa jazów i zastawek oraz przepompowni jako jednostkę realizującą wpisano RZGW w Szczecinie. RZGW w Szczecinie na terenie województwa lubuskiego nie realizował żadnych zadań związanych z budową zbiorników retencyjnych, budową stawów, budową jazów i zastawek oraz przepompowni, a także zadań związanych z realizacją Programu małej retencji wodnej w województwie lubuskim		Uwaga została uwzględniona
27			Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku, rozdział 4, podrozdział 4.2. Finansowanie w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015; podrozdział 4.2.1. Analiza finansowania działań realizowanych w ramach Programu ochrony środowiska na lata 2014 – 2015działań realizowanych (Tabela 85 – GW 3., str. 166)	Uwaga powtórzona		Uwaga została uwzględniona

Tabela 2. Odniesienie do uwag Ministerstwa Środowiska

Uwagi dot. geologii, wód podziemnych i uwagi ogólne				
Lp.	Część Dokumentu i/lub strona	Treść uwagi	Uzasadnienie	Sposób rozpatrzenia uwagi
1.	Rozdział 1.2., str. 9	Wątpliwości budzi zapis: <i>podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego jest realizacja założeń zawartych w dokumentach strategicznych kraju</i> ,”	Z punktu widzenia art. 17 ustawy <i>Prawo ochrony środowiska</i> (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) programy ochrony środowiska są opracowywane w celu realizacji polityki ochrony środowiska i uwzględniają cele zawarte w innych dokumentach. Cytowane sformułowanie wskazuje natomiast, że opiniowany dokument został sporządzony przede wszystkim dla wypełnienia obowiązków wynikających z innych opracowań;	Uwagę uwzględniono w tekście
2.	Str. 24, Tabela 1 oraz str. 35, Tabela 3	W wymienionych tabelach przedstawione zostały cele szczegółowe sformułowane dla poszczególnych obszarów interwencji w rozdziale 5.; należy rozważyć przedrębowanie tabel lub przeniesienie ich w inne miejsce dokumentu (np. do załączników lub nawet do Prognozy);	W obecnym układzie ich treść (w odniesieniu do celów) wyprzedza znacząco informacje przedstawione w dalszej części opracowania; cele zostały ustalone w oparciu o diagnozę stanu aktualnego środowiska; przedstawienie ich w tabelach 1 i 3 zaburza strukturę dokumentu;	Tabele przeniesiono do rozdziału 4.17. zgodnie z sugestią.
3.	Rozdział 4.1., str. 38	Należy poprawnie podać współrzędne najbardziej skrajnie położonych punktów województwa;		Uwagę uwzględniono – wprowadzono prawidłowe współrzędne punktów
4.	Rozdział 4.2., str. 46: tabele 10 i 11	Przedstawiono wyniki w zakresie stężeń wybranych zanieczyszczeń powietrza, przy czym w tabeli 10 powołano się na informacje z 2015 r., zaś w tabeli 11 na informacje z 2014 r.	W obu przypadkach są to dane WIOŚ. Należy sprawdzić czy WIOŚ nie opublikował danych dotyczących stężenia benzo(a)pirenu i arsenu w pyłe PM 10 w 2015 roku. Jeśli tak, należy powołać się na te dane;	Uwagę uwzględniono w tekście
5.	Rozdział 4.5., str. 59	Przedrębowania wymaga sformułowanie: „Zasoby wód powierzchniowych, zajmują powierzchnię 164 km ² ,...”;	Miarą zasobów wód powierzchniowych nie jest powierzchnia, a tak wynika z zawartego w dokumencie sformułowania;	Uwagę uwzględniono w tekście
6.	Rozdział 4.5., str. 61	Weryfikacji wymaga zapis: „Monitoring wód powierzchniowych w województwie lubuskim prowadzony był w oparciu o przepisy (...), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 maja 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz wykazu substancji priorytetowych”		Uwagę uwzględniono – wprowadzono porwane zapisy
7.	Rozdział 4.5., str. 63	Poniższy zapis wymaga weryfikacji: „Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w województwie lubuskim według danych GUS w 2015 roku wyniosły 825,5 hm ³ . Przyrost lub ubytek zasobów w stosunku do roku poprzedniego miał wielkość 1,2 hm ³ .” - czy odnotowano przyrost czy ubytek zasobów wód podziemnych?;		Uwagę uwzględniono – usunięto zbędny zapis
8.	Rozdział 4.5., str. 66	Weryfikacji wymaga zapis: „W2015 roku na obszarze województwa lubuskiego nie stwierdzono obecności wód bardzo dobrej jakości. Jakość wody w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego kształtowała się następująco: w 1 punkcie pomiarowym On. Żagań. gm. Żagań) odnotowano wody bardzo dobrej jakości (Iklasa)...”;		Uwagę uwzględniono w tekście
9.	Rozdział 4.7., tabela 32, str. 82	Należy rozważyć przeniesienie tabeli 32 do załączników -zwiększy to przejrzystość dokumentu;	Uwaga porządkowa	Sugeruje się pozostawienie tabeli w tekście ponieważ tabela została

				opatrzona istotnym komentarzem dotyczącym wielkości zasobów ropy naftowej, rudy miedzi oraz gazu ziemnego.
10.	Rozdział 4.7., str. 99	Należy poprawić zapis: „20 udokumentowanych złóż węgla brunatnego o zasobach stanowiących 25% wszystkich zasobów bilansowych tego złoża udokumentowanych w kraju”;	Uwaga redakcyjna	Uwagę uwzględniono w tekście
11.	Rozdział 4.8., str. 101-102	Należy dokonać analizy i przeredagowania treści rozdziału w odniesieniu do nieadekwatnie użytych sformułowań, a także przedstawić stan faktyczny dotyczący skutków eksploatacji (historycznej i obecnej) kopalin;		Treść rozdziału została uzgodniona z Głównym Geologiem województwa
12.	Rozdział 4.10., str. 125, tabela 46	W tabeli przedstawiono informacje obejmujące lata 2010-2015, zaś w tytule wskazano lata 2012-2015;	Tytuł tabeli jest nieadekwatny do jej zawartości;	Poprawiono tytuł tabeli
13.	Rozdział 4.10., str. 123	Pod tabelą 46 zamieszczono zapis: „Kolejne tabele nr 3, 4 i 5 przedstawiają zalesienia gruntów nieleśnych, odnowienia i zalesienia według rodzaju oraz odnowienia i zalesienia w lasach prywatnych i gminnych na przestrzeni lat 2012 - 2015.”;	Należy powołać się na właściwe tabele, tj. na tabelę 47 i dalsze;	Uwagę uwzględniono w tekście
14.	Rozdział 4.13., tabela 63	Jako mocną stroną wskazano rozwiniętą infrastrukturę oczyszczania ścieków komunalnych, zaś w tabeli 64 jako problem/zagrożenie wskazano niedostateczną realizację systemu oczyszczania ścieków - z punktu widzenia odbiorcy dokumentu informacje te wykluczają się; ponadto skoro rozwinięta infrastruktura oczyszczania ścieków komunalnych jest mocną stroną, to dlaczego dla 2 obszarów interwencji (Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa) w tabeli 66 wyznaczono jako cele POS do roku 2020: „Rozbudowę zbiorowego systemu oczyszczania ścieków”?; ponadto w tabeli 63 w rubryce „Zagrożenia” Autorzy wymieniają zarówno „poszerzenie się obszarów zwartej zabudowy miejskiej” jak też „rozwój zabudowy rozproszonej” - wynika stąd, że wg Autorów jakiegokolwiek procesy urbanizacyjne stanowią zagrożenie; stoi to w sprzeczności z założeniami programów ochrony środowiska, które powinny godzić interesy społeczne z interesami środowiska; w tabeli 63 Autorzy wskazują również takie elementy analizy SWOT, które nie wynikają z treści poprzedzających ją rozdziałów, np. nielegalne pozyskiwanie kopalin” (w rozdziale 4.7. nie ma informacji na ten temat) - w kontekście powyższego zasadnym wydaje się dokonanie ponownej analizy informacji zamieszczonych w tabeli 63.		
Uwagi ogólne: a. dokument należy zweryfikować w zakresie redakcji tekstu i licznych błędów językowych (np. str. 38: „natomiast w Zielona Góra jest siedzibą sejmiku...”, „Liczne jeziora tworząc Pojezierze Lubuskie, które położone jest po obu stronach rzeki Odry, pomiędzy Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką na północy a Pradolina Warszawsko-Berlińską na południu. ”, str. 44: „Gazowych natomiast z miast; Zielona Góra (...) i Gorzów Wlkp. (...), oraz powiatów: żarskiego (...), gorzowskiego (...) i zielonogórskiego (...), str. 59 „Także szereg mniejszych jezior posiadających duże walory rekreacyjne.”). b. na str. 57: „J tak zmierzone wartości promieniowania elektromasnetycznos w 2015 r. wahały się w sranicach: <2,30-34,66% wielkości dopuszczalnej” i 5 zdań później: „Zmierzone wartości skutecznych natężeń pól elektromasnetycznych promieniowanie elektromasnetycznos wahały się w sranicach: <2,30-34,66% wielkości dopuszczalnej.”):				

c. zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale 1.3. (str. 10) zakres merytoryczny dokumentu ustalono w oparciu o „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 r.); Wytyczne... przewidują, że jedną z części programów ochrony środowiska ma być rozdział pt.: „System realizacji programu ochrony środowiska”, którego w przedłożonym opracowaniu brakuje; sugeruje się uzupełnienie dokumentu o przedmiotowy rozdział (wykorzystując m.in. informacje zawarte w rozdziałach 5.5. oraz 5.6. i rozbudowując je); w projekcie, przy opisie poszczególnych obszarów interwencji brakuje również uwzględnienia sugerowanych w Wytycznych... zagadnień horyzontalnych (adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne, monitoring środowiska); d. ujednolicenia wymaga przyjęty system zapisywania liczb: część liczb przedstawiana jest w formacie 1.000,0 część zaś 1 000,0 (np. w tabeli 6 liczba mieszkańców przedstawiona jest bez kropek oddzielających kolejne rzędy wielkości (tysiące od setek), zaś w tabeli 7 wielkość emisji gazów przedstawiona jest w formacie z użyciem kropek); z kolei w tabeli 32 przy zasobach geologicznych złóż surowców szklarskich podając miejsca dziesiętne zastosowano kropki, natomiast w pozostałych przypadkach przecinki. <i>Uwzględnienie ww. uwag wiąże się z koniecznością wprowadzenia stosownych zmian w Prognozie oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego.</i> <u>Uwagi dot. gospodarki odpadami</u>				
1	Str. 33	Stosowany jest skrót „ZSEE”, który nie został nigdzie wyjaśniony - również w wykazie skrótów.	Stosując skróty powinny być one wyjaśnione w tekście, gdy są po raz pierwszy używane, a ponadto powinny zostać umieszczone w wykazie skrótów.	Uwagę uwzględniono, skrót umieszczono w wykazie skrótów
2	Str. 107	Zamiast: „Do zmieszanych odpadów komunalnych zaliczają się: „powinno być „W skład zmieszanych odpadów komunalnych wchodzi:”.	Wymienione frakcje odpadów stanowią składniki zmieszanych odpadów komunalnych.	Uwagę uwzględniono w tekście
3	Str. 108	Stosowany jest skrót „PSZOK”, który nie został nigdzie wyjaśniony - również w wykazie skrótów.	Stosując skróty powinny być one wyjaśnione w tekście, gdy są po raz pierwszy używane, a ponadto powinny zostać umieszczone w wykazie skrótów.	Uwagę uwzględniono w tekście oraz wykazie skrótów
4	Str. 107 i 108	Podano 2 różne dane na temat ilości odebranych zmieszanych odpadów komunalnych. Należy wyjaśnić, co stało się z nieodebranymi odpadami.	Dokument powinien być spójny - również z danymi przekazanymi w sprawozdaniu urzędu marszałkowskiego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014 r., a jeżeli zmiana danych wynika z przeprowadzenia ich ponownej weryfikacji, to należy to wskazać w dokumencie. Występuje znacząca różnica pomiędzy ilością wytworzonych a odebranych odpadów komunalnych.	Zweryfikowano poprawność danych. Dane przedstawione w POŚ są spójne z danymi przedstawionymi w Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych
5	Str. 107 i 108	Podano 2 różne dane na temat ilości selektywnie zebranych odpadów komunalnych z terenu województwa.	Należy ujednolicić dane.	Uwagę uwzględniono w tekście
6	Str. 108	Należy zweryfikować zapis: „Masa odebranych w 2014 r. odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w 2014 roku wynosiła 32 783,4 Mg.”.	Biorąc pod uwagę skład morfologiczny odpadów komunalnych i ilość odebranych odpadów komunalnych oraz fakt, że odpady komunalne ulegające biodegradacji występują również w zmieszanych odpadach komunalnych, z pewnością odebrano znacznie więcej odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	Zweryfikowano poprawność danych. Dane przedstawione w POŚ są spójne z danymi przedstawionymi w Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych
7	Str. 108	Należy zweryfikować masę odpadów budowlanych i rozbiórkowych poddanych recyklingowi.	Brak zgodności z danymi przekazanymi w sprawozdaniu urzędu marszałkowskiego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014 r.	Zweryfikowano poprawność danych. Dane przedstawione w POŚ są spójne z danymi przedstawionymi w Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem

				Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych
8	Str. 108	Należy zweryfikować funkcjonującą w 2014 r. liczbę punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie województwa.	Brak zgodności z danymi przekazanymi w sprawozdaniu urzędu marszałkowskiego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014 r.	Zweryfikowano poprawność danych. Dane przedstawione w POŚ są spójne z danymi przedstawionymi w Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych
9	Str. 109	W zdaniu „Odpady medyczne i weterynaryjne unieszkodliwiane są w następujących obiektach” należałoby dodać, że w spalarniach znajdujących się na terenie szpitali, a nie w szpitalach jako takich (które raczej służą do leczenia chorych) - chyba, że chodzi o jakieś inne urządzenia lub instalacje.	Zapisy dokumentu powinny być precyzyjne.	Uwagę uwzględniono w tekście
10	Str. 112	Wskazano, że „Kopaliny prawie nigdy nie mają właściwości umożliwiających ich bezpośrednie wykorzystanie w gospodarce, dlatego ich eksploatacja, a następnie wzbogacanie w ciągu procesów przeróbki, powodują powstanie urobku, który często nie znajduje bezpośredniego zastosowania.” Wyraz „urobku” zamienić na wyraz "materiałów" ew. "odpadów".	Urobek jest to materiał skalny wydobyty z kopalni, zawierający skalę płoną oraz kopalinę. Zazwyczaj urobek poddawany jest przeróbce, która pozwala na uzyskanie kopaliny użytecznej. Po procesie przeróbki powstają m. in. odpady, a nie urobek.	Uwagę uwzględniono w tekście
11	Str. 153	Pierwszy tiret w pkt „Gleby ...” należy przenieść do pkt „Gospodarka odpadami”.	Rekultywacja składowisk odpadów należy do gospodarki odpadami, a nieochrony gleb.	Uwagę uwzględniono w tekście
12	Str. 168	Należy odpowiednio przypisywać zadania.	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów powinna się odbywać w ramach gospodarki odpadami, a nie ochrony gleb.	Uwagę uwzględniono w tekście
13	Str. 170	Proponuje się zmianę zapisu z: „aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.” na „aby w 2020 r. nie przekazano więcej niż 35% wagowo masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.”.	W obecnej postaci zapis jest niejasny. Uwagę należy odnieść również do zapisu dotyczącego poziomu odpadów budowlanych i rozbiórkowych.	Uwagę uwzględniono w tekście
14	Str. 171 i dalsze	W tabeli 71 należałoby również wskazać wartości docelowe do osiągnięcia lub przynajmniej oczekiwaną tendencję zmian.	W dokumencie należy zamieścić dane, które ułatwiłyby monitoring jego realizacji.	Uwagę uważamy za bezzasadną. Wskazanie wartości docelowych wskaźników uzależnione jest od w miarę stałej tendencji zmian, o której nie ma mowy w przypadku większości wskaźników. Oczekiwaną tendencją zmian w każdym przypadku jest poprawa istniejącej sytuacji.
15	Str. 184	Zweryfikować zapisy odnośnie do usuwania odpadów w kontekście ochrony gleb.	Należy właściwie przyporządkowywać działania.	Uwagę uwzględniono w tabeli
1) Wydaje się zbędne przedstawianie tych samych informacji w dwóch dokumentach, które przygotowuje Urząd Marszałkowski, tj. w programie ochrony środowiska i wojewódzkim planie gospodarki odpadami. Opis stanu aktualnego i politykę w zakresie gospodarki odpadami na terenie województwa przedstawia przede wszystkim wojewódzki plan gospodarki odpadami. W związku z tym w opiniowanym				

dokumentem wystarczyłoby odwołać się do obowiązującego wojewódzkiego planu gospodarki odpadami i przedstawić krótką informację o jego aktualizacji. Jeżeli jednak uwaga ta nie zostanie przyjęta, to w przypadku wprowadzenia zmian w projekcie wojewódzkiego planu gospodarki odpadami (wpgo) w częściach cytowanych w dokumencie, należy dostosować zapisy dokumentu do zmian wprowadzonych w wpgo; 2) Zamiast „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami” (KPGO) należy używać następującej nazwy i skrótu: Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (Kpgo 2022), gdyż taka jest oficjalna nazwa i skrót obecnie obowiązującego planu. Natomiast stosowane w opiniowanym dokumencie określenia są stosowane do pierwszego krajowego planu gospodarki odpadami (przyjętego w 2002 r.); 3) W dokumencie należy stosować nazewnictwo zgodne z przyjętym w prawodawstwie w zakresie gospodarki odpadami, np. „selektywne zbieranie” zamiast „selektywna zbiórka” i analogicznie: „zbieranie” zamiast „zbiórka”, „punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych” zamiast: „Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych” czy też: „regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych”, a także „odpady” zamiast „śmieci” oraz „przygotowanie do ponownego użycia” zamiast „przygotowanie do ponownego wykorzystania”, „unieszkodliwianie” zamiast „utylicacja” (chyba, że Autorzy mieli na myśli odzysk). W języku polskim wyraz „odpady” używa się wyłącznie w liczbie mnogiej, a ponadto powinno być „recykling”, a nie „recycling”; 4) Należy zaktualizować miejsca publikacji aktów prawnych, np. powinno być: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1987); 5) Dokument wymaga korekty pod względem redakcyjnym (interpunkcja, literówki itd), np. na str. 34 znajduje się zapis: „osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych zawartych w tabeli poniżej”, ale poniżej nie zamieszczono żadnej tabeli, ponadto na str. 34 zamiast „gospodarki kkomunalnymi” powinno być „gospodarki komunalnej”; na str. 108 dwukrotnie wpisano zdanie: „Odpady niebezpieczne pochodzą głównie z przemysłu, ale także z rolnictwa, transportu, służby zdrowia i laboratoriów badawczych.”, na str. 109 w zdaniu: „Posiadacze odpadów zawierających PCB zobowiązani są do ich unieszkodliwienia, w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r.” powinien być użyty czas przeszły - wskazany termin już minął, na str. 148 powinno być „liczba instalacji” zamiast „ilość instalacji”(instalacja to rzeczownik policzalny); Uwagi w zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi stosuje się odpowiednio do Prognozy oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego.				
Uwagi dot. gospodarki wodnej				
1.	POŚ, str. 59, Prognoza, str. 39 i 56	W drugim akapicie jest mowa o „zasobach wód powierzchniowych, zajmujących powierzchnię”, powinno być „Wody powierzchniowe, zajmują powierzchnię”.	W przypadku zasobów wód mówimy o ilości (objętości) wód a nie o powierzchni jaką zajmują.	Uwagę uwzględniono w tekście
2.	POŚ, str. 161 Prognoza, str. 35	Błędne określenie planów dot. zjawiska suszy; Zamiast „wykonanie planów zarządzania ryzykiem suszy i ich realizacja, powinno być „wykonanie planów przeciwdziałania skutkom suszy i ich realizacja”.		Uwagę uwzględniono w tekście
3.	POŚ, str. 175	Dla części wskaźników nie podano obszaru interwencji.		Uwagę uwzględniono – przeredagowano tabelę
4.	POŚ, str. 179	W tabeli, w dziale gospodarowanie wodami - brak zadania: opracowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty - wykonywanego przez RZGW w Poznaniu.	Dodać w tabeli	Uwagę uwzględniono w tabeli
5.	POŚ, str. 179	W tabeli, w dziale gospodarowanie wodami - brak zadania: opracowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego - wykonywanego przez RZGW w Szczecinie.	Mowa jest tylko o strategicznej ocenie	Zgodnie z harmonogramem prac nad planami przeciwdziałania skutkom suszy prace te zostały zakończone w grudniu 2016r. Obecnie trwa proces konsultacji społecznych w ramach SOOŚ. Pozostawiono dotychczasowy zapis
6.	POŚ 3.1 Dokumenty szczebla krajowego (str. 21)	Niewłaściwa nazwa dokumentu. Jest: <i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na Obszarze Dorzecza Odry</i> . Powinno być: <i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry</i>	Należy poprawić zgodnie z nazwą dokumentu przyjętego przez Radę Ministrów dnia 18 października 2016 r.	Uwagę uwzględniono w tekście
7.	POŚ Tabela 4. Wykaz skrótów zastosowanych w tabelach (str. 37)	Niewłaściwa nazwa dokumentu. Jest <i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na Obszarze Dorzecza Odry</i> , powinno być <i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry</i>	Należy poprawić zgodnie z nazwą dokumentu przyjętego przez Radę Ministrów dnia 18 października 2016 r.	Uwagę uwzględniono w tekście

8.	...Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego należy realizować poprzez następujące działania: - Utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie, (str. 70)	Błędnie użyte sformułowanie dla wymienionych elementów. Jest działania, powinno być cele szczegółowe. Ponadto wymienione elementy przypisane są również do innego celu zarządzania ryzykiem powodziowym, tj. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Dodatkowo nie wymieniono również celu zarządzania ryzykiem powodziowym pn. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.	Treść powinna być zgodna z PZRP	Przeredagowano tekst
9.	POŚ Str. 69	Należy przeredagować tekst, aby usunąć informację, że PZRP zostały zrealizowane w ramach projektu ISOK	Plany nie zostały zrealizowane w ramach projektu ISOK. Plany zarządzania ryzykiem zrealizowane zostały w ramach projektu pn. Wsparcie przygotowania krajowych dokumentów planistycznych w zakresie polityki ochrony środowiska zapewniających skuteczną realizację polityki spójności Etap II. PZRP jest już oficjalnym aktem prawnym	
10.	POŚ Str. 21	Niezgodność ze stanem faktycznym: Rada Ministrów 18 października 2016r. przyjęła plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Po opublikowaniu w dzienniku ustaw, dokument stanie się oficjalnym aktem prawnym regulującym działania w gospodarce wodnej	PZRP jest już oficjalnym aktem prawnym	Uwagę uwzględniono w tekście
11.	POŚ Str. 70	Niezgodność ze stanem faktycznym: Opracowane projekty PZRP dla obszarów dorzeczy tworzą podstawy skutecznego zarządzania ryzykiem powodziowym w przyszłości, stwarzając możliwości wdrażania działań inwestycyjnych i instrumentów wspomagających. PZRP były oparte na strukturze hierarchicznej „zlewnia, region wodny, dorzecze”.	To już nie są projekty tylko rozporządzenia Rady Ministrów i „są oparte”	
12.	POŚ Str. 72, Tabele 67, 68	Niezgodność ze stanem faktycznym: Na podstawie diagnozy problemów w oparciu o propozycje działań zgłoszonych w ramach prac zespołów planistycznych dla obszaru województwa lubuskiego, który znajduje się w Regionie Środkowej Odry, w Regionie Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w Regionie Wodnym Warty.	Poprawne nazwy regionów wodnych: • region wodny Środkowej Odry, • region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, • region wodny Warty.	Wprowadzono stosowną korektę
13.	POŚ Str. 161, Tabela 67	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w sprawie przyjęcie planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tabeli 67, wiersz czwarty jest nazwa: „Przebudowa mostu w m. Krosno Odrzańskie w km 514 rz. Odry umożliwiającej przejście lodolamaczy”.	W PZRP jest: „Przebudowa mostu w m. Krosno Odrzańskie w km 514 rz. Odry w celu zapewnienia minimalnego prześwitu dla prowadzenia akcji lodolamania przy użyciu lodolamaczy”.	Wprowadzono stosowną korektę
14.	POŚ Str. 164, Tabela 69	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w sprawie przyjęcie planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tab. 69, pkt 8 jest: „Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej - odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej polegającej na odbudowie umocnień brzegowych, ostrogi, tamy, opaski brzegowe, ujednolicenie głębokości- w celu przystosowanie odcinka Odry do III klasy drogi wodnej”.	W PZRP jest: „Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej – odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej - w celu przystosowanie odcinka Odry od Malczyc do ujścia Nysy Łużyckiej do III klasy drogi wodnej”.	Wprowadzono stosowną korektę
15.	POŚ Str. 161, 163,	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w	W PZRP jest: „Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól.	Wprowadzono stosowną korektę

	Tabela 67, 69	sprawie przyjęcie planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tab. 67, w kolumnie: „Zakres przedsięwzięcia”, wiersz drugi oraz w tab. 69, w kolumnie: „Zakres inwestycji”, pkt 2 jest nazwa: „Przebudowa i modernizacja lewobrzeżnego wału rz. Odra, regulacja koryta rzeki Czarnej Strugi wraz z rozbudową obustronnych wałów przeciwpowodziowych i obiektów z nimi związanych”.	Etap I: Nowa Sól-Pleszów, przebudowa i modernizacja lewobrzeżnego wału rz. Odra na odcinku w km 429,85-432,40, regulacja koryta rzeki Czarnej Strugi na odcinku w km 0+000 do km 3+330 wraz z rozbudową obustronnych wałów przeciwpowodziowych i obiektów z nimi związanych Ochrona przeciwpowodziowa miasta Nowa Sól. Etap II: Nowa Sól-Pleszów, budowa lewobrzeżnego wału rz. Odry na odcinku w km 432,5-432,7, budowa przepompowni wód powodziowych rzeki Czarnej Strugi, regulacja rzeki Czarnej Strugi na odcinku od km 3+33 do km 7+618 wraz z rozbudową obustronnych wałów przeciwpowodziowych i obiektów z nimi związanych”.	
16.	POŚ Str. 162, Tabela 68	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w sprawie przyjęcia planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tab. 68, w pkt 4. jest: „Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego m. Gubin wraz z ujściowym odcinkiem rz. Lubszy”.	W PZRP jest: „Zabezpieczenie przed powodzią miasta Gubin w km 14+900 - 16+000 r. Nysy Łużyckiej wraz z ujściowym odcinkiem rz. Lubszy”.	Wprowadzono stosowną korektę
17.	POŚ Str. 162, Tabela 68	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w sprawie przyjęcia planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tab. 68, w pkt 16 jest: „Program dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o p=1%”. W tab. 68, w pkt 17 jest: „Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o p=1%”.	W PZRP te działania są częścią innych działań związanych głównie z modernizacją konstrukcji istniejących budynków	Wprowadzono stosowną korektę
18.	POŚ Str. 163, tabela 69	Błędnie wskazany inwestor: 1. Przebudowa mostu drogowego w km 2 +450 rz. Warty w Kostrzynie nad Odrą w celu zapewnienia minimalnego prześwitu dla łodolamaczy.	W PZRP inwestorem nie jest RZGW we Wrocławiu	Wprowadzono stosowną korektę
19.	POŚ Str. 163, tabela 69	Błędnie wskazany inwestor: 4. Przebudowa mostu w m. Krosno Odrzańskie w km 514 rz. Odry	W PZRP inwestorem nie jest administrator mostu	Wprowadzono stosowną korektę
20.	POŚ Str. 163, tabela 69	Błędnie wskazany inwestor: 5. Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego m. Krosno Odrzańskie, Radusiec i Osiecznica.	W PZRP inwestorem jest dodatkowo Lubuski ZMiUW w Zielonej Górze	Wprowadzono stosowną korektę
21.	POŚ Str. 163, tabela 69	Błędnie wskazany inwestor: 7. Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego m. Gubin wraz z ujściowym odcinkiem rz. Lubszy	W PZRP inwestorem jest Lubuski ZMiUW w Zielonej Górze, a nie jest RZGW we Wrocławiu	Wprowadzono stosowną korektę
22.	POŚ Str. 164, tabela 69	Nazwa inwestycji niezgodna z nazwą podaną w rozporządzeniu w sprawie przyjęcia planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. W tab. 69, w pkt 14 jest: „Przebudowa mostu drogowego w km 2,45 rz. Warty w Kostrzynie nad Odrą w celu zapewnienia minimalnego prześwitu dla prowadzenia akcji łodolamania przy użyciu łodolamaczy”.	Po pierwsze: inwestorem z PZRP jest „Bank Światowy, administrator mostu”, a nie jest „RZGW w Szczecinie/ Administrator mostu” jak w POŚ Po drugie: właściwą nazwą w kolumnie „Zakres inwestycji” jest nazwa działania z PZRP, czyli: „Przebudowa mostu drogowego w km 2 + 450 rz. Warty w Kostrzynie nad Odrą w celu zapewnienia minimalnego prześwitu dla łodolamaczy”..	Wprowadzono stosowną korektę
23.	str. 20 POŚ	W dokumencie jest mowa o projekcie aktualizacji Programu wodno-		

	i str. 15 prognozy	środowiskowego kraju. Prace nad dokumentem zostały już zakończone. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie: http://www.kzgw.20v.DI/DI/Aktualizacja-nro2ramu-wodno-srodowiskoweoo-kraiu.html . Podobna uwaga dot. treści zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko (str. 15).		
24.	str. 22 POŚ i str. 17 prognozy	Należy usunąć informacje dot. Programu dla Odry 2006. Program ten został uchylony zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2014 o uchyleniu ustawy o ustanowieniu Programu wieloletniego Program dla Odry - 2006. Podobna uwaga dot. treści zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko (str. 17).		Usunięto nieaktualny zapis
25.	str.22 POŚ str. 17 prognozy	„Uzupełnieniem Planu jest przyjęty przez Rząd w sierpniu 2014 r. MasterPlan dla dorzecza Odry”. To zdanie jest prawdziwe w odniesieniu do planu przyjętego w 2011 roku. Plany z 2016 roku zastąpiły te z roku 2011 wraz z Masterplanami.		Uwaga uwzględniona w tekście
26.	str.22 POS i str. 17 prognozy	„Celem Programu” - wydaje się, że powinno być „Celem Planu”		Uwaga uwzględniona w tekście
27.	str.61 POŚ	Zachodzi wątpliwość co do poprawności danych odnoszących się do oceny stanu jezior w zakresie stanu ogólnego. Wskazano, że w przypadku 31 jcwp jeziornych oceniono stan chemiczny, a stan ogólny podano dla 33.		Uwaga uwzględniona w tekście – usunięto zbędny zapis
28.	str. 61 POŚ	Część treści odnosząca się do oceny stanu jezior została powtórzona.		Uwaga uwzględniona w tekście
29.	str. 81	błędnie podano dane KPOŚK dla województwa lubuskiego.	wpisano dane dla całego obszaru Polski.	Uwaga uwzględniona w tekście - poprawiono
30.	tabela 71 oraz opis w punkcie 5.2.	brak określenia docelowych wartości wskaźników	sama identyfikacja wskaźników jest niewystarczająca do określenia stopnia wypełnienia zadań KPOŚK. Konieczne jest podanie wartości docelowych W punkcie 5.2. napisano: „W raportach dokonuje się oceny realizowanych zadań i poziomów osiągnięcia przyjętych wskaźników”. Załączona tabela nie identyfikuje poziomów do jakich powinno się dążyć.	Uwagę uważamy za bezzasadną. Wskazanie wartości docelowych wskaźników uzależnione jest od w miarę stałej tendencji zmian, o której nie ma mowy w przypadku większości wskaźników. Oczekiwana tendencją zmian w każdym przypadku jest poprawa istniejącej sytuacji.
Uwaga ogólna - brak przypisów i spisu literatury.				
Uwagi dot. leśnictwa i uwagi ogólne				
1	Str. 28 Rozdz. 3.2. Dokumenty sektorowe i strategiczne szczebla woj.	Brak dokumentu „Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa”		Uwaga uwzględniona w tekście
2	s. 61	Uwzględnić zmiany wynikające ze zaktualizowanego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. 2011 nr 40 poz. 451) został zaktualizowany Rozporządzeniem RM z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016 poz. 1967)	Zaktualizowano dane uwzględnione w tekście
3	Rozdział 4.10. Zasoby	Istotny rozdział, który sprowadził się do wylistowania form ochrony	Dane te są powszechnie dostępne w monograficznych	Uwaga nie została uwzględniona.

	przyrodnicze od. s. 112	przyrody. Brak informacji o specyfice przyrodniczej województwa, występowaniu rzadkich roślin i zbiorowisk roślinnych o atlantyckim typie zasięgu, obecności najokazalszych drzew w Polsce oraz najważniejszych ostojach rzadkich gatunków zwierząt (np. jelonek rogacz).	wydawnictwach o przyrodzie regionu (Król 1990, Najbar i Jerzak 1996, Jermaczek i Maciantowicz 2005, 2013, Jerzak 2008).	Informacje w rozdziale „Zasoby przyrodnicze” zostały przedstawione zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które rekomendują rezygnację z długich opisów na rzecz zwięzłych zdań, grafik oraz zestawień tabelarycznych. Proponuje się zostawić rozdział bez wprowadzania dodatkowych opisów
4	s. 115, tabela 42	Podanie pełnych nazw obszarów chronionego krajobrazu. 38 obszarów, utworzonych rozporządzeniem nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 roku ma nazwy zaczynające się liczbami np. „30A-Zachodnie okolice Lubska”	Rozporządzenie nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 9, poz. 172 z późn. zm.)	Uwzględniono uwagę, podano w tabeli pełne nazwy
5	s. 119, tabela 44. Natura 200 pozycje 75 i 76.	Wykreślenie w tabeli pozycji: 75 - pltmp591 „Grzmiąca” oraz 76 - pltmp434 „Lesznińska Dolina Bobru”.	Te dwa obiekty znajdowały się w propozycji roboczej, tzw. Shadow List i nie weszły do oficjalnej listy obszarów Natura 2000, która jest już ostateczna.	Uwzględniono uwagę, poz. 75 i 76 zostały wykreślone z tabeli 44
6	s. 115	Brak istotnych informacji dotyczących funkcjonowania systemu ochrony przyrody. Np. na terenie parków krajobrazowych województwa lubuskiego zadania z zakresu ochrony przyrody realizuje Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego z siedzibą główną w Gorzowie Wlkp. oraz z siedzibą zamiejscową w Zielonej Górze.		Uwaga nie została uwzględniona, patrz pozycja nr 3 powyżej
7	Str. 124	Opis lasów - błędne dane dot. przyrostu mączszości	Wielkoobszarowa inwentaryzacja stanu lasów – Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej 2015 wskazuje, że przyrost bieżący w lubuskim wynosi 9,53 m3/ha, zaś w Polsce 8,99 m3/ha	Uwaga została uwzględniona w tekście
8	Str. 121 Rozdział „Lasy”	Uzupełnić podstawowe dane o funkcjach lasu	W opisie lasów brak opisu ich funkcji (lasy ochronne i gospodarcze z rozbiciem na LP i pozostałe), użytkowaniu zasobów leśnych (% przyrostu), opisu pełnionej przez lasy roli gospodarczej, społecznej i ekologicznej. Brak oceny roli lasu w aspekcie wpływu na klimat, retencję, bioróżnorodność, krajobraz, turystykę rekreację itp.	Uwaga nie została uwzględniona, patrz pozycja nr 3 powyżej
9	Str. 121 Rozdział „Lasy”	Uzupełnić dane o podstawowym dokumencie na podstawie którego prowadzi się gospodarkę leśną -plany urządzenia lasu lasów Skarbu Państwa, uproszczone plany urządzenia lasu osób prawnych i fizycznych	Brak informacji o Planach urządzenia lasu - w oparciu o które prowadzi się gospodarkę leśną (opracowane dla LP i dla podmiotów pozostałych).	Uwaga została uwzględniona w tekście, str. 124
10	Str. 152 Rozdział: Bariery ogólne (rozdz. 4.15)	Uznać za barierę ogólną brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Województwo lubuskie ma najmniejszą powierzchnię objętą MPZP (zaledwie 8,4% powierzchni, Polska - 29,7 % powierzchni).	Uwaga została uwzględniona w tekście, str. 153

11	Tabela 70. Program działań w ramach poszczególnych obszarów interwencji	Zmiany w tabeli 70: a. W OP 3.1. - realizujący - Wojewoda w uzgodnieniu z Marszałkiem b. W OP 3.3. - realizujący - LP oraz samorządy c. W OP 3.4. - realizujący - dopisać samorządy oraz starostów (rekultywacja) d. W OP 4.1 zmienić zadanie na „Opracowanie planów urządzenia lasu” - realizujący LP, starostowie, inni posiadacze lasów SP e. W OP 5.1.- realizujący dopisać samorządy oraz szkoły i uczelnie f. OP.6.4. - dodać RDLP w Zielonej Górze g. W GL 1.2. - dopisać realizującego „starosta” (rekultywacja)	Zapisy w Ustawie o lasach i Krajowym Programie Zwiększania Lesistości	Uwaga została uwzględniona w tekście, poprawiono zapisy w tabeli
12	pkt 3.2, od str. 28	W rozdziale „Dokumenty sektorowe i strategiczne szczebla wojewódzkiego” nie uwzględniono „Programu małej retencji wodnej dla województwa lubuskiego”.	Jest to aktualny dokument, w którym zinwentaryzowano zasoby wodne województwa lubuskiego, podzielone na komponent rolny i komponent leśny. Zawiera również listę planowanych do realizacji obiektów małej retencji wodnej - liniowych i zbiornikowych	Uzupełniono wykaz dokumentów strategicznych
13	Str. 102	„Kolejnym terenem zagrożonym, jednak o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia szkód po górniczych, jest zabudowany obszar we wsi Rybno”	Rybno jest przysiółkiem, nie wsią. Trzy duże zapadliska powstały w Przysiółku Rybno w 2012 r - „Ekspertyza terenów pokopalnianych na terenie miasta Zielona Góra”, 2012, Kraiński, Gontaszewska, Prociwicz.	
14	Str. 181	Zadania, które zamierza do 2020 r. zrealizować RDLP w Szczecinie	A zadania RDLP w Zielonej Górze? RDLP Wrocław, RDLP Poznań?	Zadania ujęte w POŚ wynikają z informacji zawartych w ankietach oraz z informacji uzyskanych w trakcie konsultacji społecznych w których brały udział wymienione RDLP
15	Str. 179	Prawdopodobnie chodzi o Program małej retencji nizinnej pn. "Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych", a nie Program małej retencji województwa lubuskiego (możliwe, że zadania się pokrywają).	Z POliŚ finansowany jest program pn. "Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych", w którym biorą udział jednostki LP na obszarze całej Polski, również te położone na terenie województwa lubuskiego, czyli RDLP w Szczecinie, w Poznaniu i Zielonej Górze.	Wprowadzono stosowne poprawki
16	Str. 179 „GOSPODAROWANIE WODAMI - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód	"Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych" RDLP w Zielonej Górze. Program finansowany z POliŚ, łączny koszt około 15 mln zł.	Budowa zbiorników wodnych i sieci piętrzeń na rowach na terenie 7 nadleśnictw z pewnością wpłynie na poprawę stanu środowiska.	Wprowadzono zmiany w tabeli polegające na przeniesieniu błędnie przyporządkowanych kosztów wskazanych zadań z ochrony przeciwpożarowej lasów do „Gospodarowania wodami”

17	Str. 181 Zasoby przyrodnicze	„Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu - zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów”, w tym: budowa dostrzegalni i modernizacja dostrzegalni oraz zakup samochodów patrolowo-gaśniczych. Jednostka realizująca: DGLP i nadleśnictwa nadzorowane przez RDLP w Zielonej Górze. Łączny koszt zadania ok. 3 mln zł. Źródło finansowania: środki POIiŚ i środki własne LP.	Zadania te będą realizowane w celu ograniczenia skutków wywołanych pożarami lasów.	Uzupełniono zapis w tabeli nr 73, str. 183
18	Str. 181 Zasoby przyrodnicze	Modernizacja sieci radiokomunikacji lądowej do celów ochrony przeciwpożarowej lasów. Jednostka realizująca: DGLP i jednostki organizacyjne RDLP w Zielonej Górze. Łączny koszt zadania ok. 3 mln zł. Źródło finansowania: środki własne LP.	Zadania te będą realizowane w celu ograniczenia skutków wywołanych pożarami lasów i innych miejscowych zagrożeń.	Uzupełniono zapis w tabeli nr 73, str. 183
19	Str. 172 OP.6.2	Dopisać: modernizacja sieci radiokomunikacji lądowej do celów ochrony przeciwpożarowej lasów.	W ramach programu rozwojowego pt. Rozwój łączności w Lasach Państwowych zostały wytypowane m. innymi RDLP w Zielonej Górze i w Szczecinie	Uzupełniono zapis w tabeli nr 73, str. 173
20	Str. 181 Zasoby przyrodnicze	Budowa dojazdów pożarowych. Jednostki realizujące: nadleśnictwa nadzorowane przez RDLP w Zielonej Górze. Łączny koszt zadania ok. 40 mln zł. Źródło finansowania: środki własne LP.	Zadania te będą realizowane w celu ograniczenia skutków wywołanych pożarami lasów.	Uzupełniono zapis w tabeli nr 73, str. 183
21.	Prognoza 122,137	Brak planów ochronnych dla obszarów chronionych, rozdrabnianie kompleksów leśnych.	Zapis do wykreślenia. W dużej części województwa są opracowane plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 czy plany ochrony/zadania ochronne dla rezerwatów przyrody, Programy Ochrony Przyrody sporządzane dla Nadleśnictw w ramach Planów Urządzenia Lasu. Zatem nie można pisać o ich braku. Kolejna uwaga dotyczy rozdrabniania kompleksów leśnych - sformułowanie należy zweryfikować - w woj. lubuskim lasy stanowią 49,2% i są to duże kompleksy leśne.	Uwagę uwzględniono, wykreślono zapis, str. 122 i 137
22.	Program 125	Większa liczba drzew w tym wieku występuje jedynie w województwie podlaskim (30,7 %).	Zdanie do wykreślenia, gdyż w województwie podlaskim, zgodnie z podanym źródłem: Wielkoobszarowa inwentaryzacja stanu lasów - 2011- 2015 - udział drzewostanów w III klasie wieku wynosi 30,0 %, a w woj. lubuskim 30,6%.	Zdanie zostało wykreślone z tekstu, str. 126
23.	Program 172	OP. 6.4. Proponujemy wpisać jako jednostki realizujące - Lasy Państwowe.	Jest: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie. W zasięgu woj. lubuskiego jest jeszcze RDLP w Zielonej Górze. Tym samym wzrosną koszty realizacji.	Uwzględniono zapis w tabeli nr 70, str. 173
24.	Program 181	Zasoby Przyrodnicze - Proponujemy wpisać jako jednostki realizujące - Lasy Państwowe.	Jest: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie. W zasięgu woj. lubuskiego jest jeszcze RDLP w Zielonej Górze. Tym samym wzrosną koszty realizacji.	Uwaga nie uwzględniona, Zadania wraz z przewidywanymi kosztami ujęte w POŚ wynikają z informacji zawartych w ankietach oraz z informacji uzyskanych w trakcie konsultacji społecznych w których brały udział wymienione RDLP
25.	Program 181	Wnosimy o przeredagowanie zapisu na: Budowa lub przebudowa dróg leśnych wykorzystywanych jako drogi pożarowe.		Uwzględniono zapis w tabeli nr 73, str. 183

26.	tabela 70 (str. 172). punkcie OP 6.4.	W punkcie tym opisane są zadania w zakresie monitorowania zagrożeń lasów. W punkcie OP 6.4. podano, że wzmocnienie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania niszczenia przyrody przez człowieka zostało zawężone tylko do RDLP w Szczecinie. Wnioskuję się o uzupełnienie listy RDLP o pozostałe z terenu Województwa Lubuskiego (RDLP w Zielonej Górze, RDLP w Poznaniu i RDLP we Wrocławiu).	Takie ujęcie wyklucza nadleśnictwa położone w województwie lubuskim, ale poza RDLP Szczecin, z ubiegania się o ewentualną pomoc finansową, ponieważ fundusze wymagają powoływania się (lub przyznają dodatkowe punkty rankingowe) na strategiczne dokumenty regionalne.	Jako jednostki realizujące wpisano Lasy Państwowe zgodnie z wcześniejszą uwagą w p. 23
27.	POŚ str. 172 OP 5.1.	W działaniu edukacja leśna społeczeństwa brak treści tejże edukacji. Należałoby działanie uzupełnić następujące informacje: „upowszechniania w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym i trwale zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenie świadomości w zakresie racjonalnego odpowiedzialnego korzystania z lasów oraz budowanie zaufania społecznego do pracy leśników”.	Konieczne jest wyjaśnianie społeczeństwu znaczenia oraz różnorodnych funkcji lasów, a także tego, że prowadzona przez leśników trwale zrównoważona gospodarka leśna jest najbardziej prawidłową działalnością leśną oraz, że jest zintegrowana z utrzymywaniem, kształtowaniem i pogłębianiem różnorodności biologicznej.	Uwzględniono zapis w tabeli nr 70, str. 173
Uwagi ogólne: 1. W wielu miejscach istnieją zapisy „lasy państwowe”. Powinno być „Lasy Państwowe”, - uwzględniono w tekście 2. W programie poświęcono zbyt mało miejsca korzyściom ekologicznym a należy je uznać za oś działań krajobrazowych i proekologicznych. - uwzględniono w tekście				
Uwagi dot. monitoringu				
1	Program, Str. 7	Błędna nazwa w wykazie skrótów - jest „PIOS - Państwowy Inspektor Ochrony Środowiska”	Nie ma takiej instytucji. Jest IOS - Inspekcja Ochrony Środowiska, GIOŚ lub WIOS - Główny lub Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono w tekście
2	Program, Str.7	dot. wyjaśnienia skrótu PM2,5	pył zawieszony zawierający cząstki o średnicy ziaren do 2,5 mikrometrów	Uwagę uwzględniono w tekście
3	Program, Str.7	dot. wyjaśnienia skrótu PM 10	pył zawieszony zawierający cząstki o średnicy ziaren do 10 mikrometrów	Uwagę uwzględniono w tekście
4	Program, Str. 8	dot. wyjaśnienia skrótu: WIOS	niepoprawna nazwa, powinno być: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	Uwagę uwzględniono w tekście
5	Program, Str. 43,1- szy akapit	Należy wymienić wszystkie substancje istotne ze względu na ochronę zdrowia, jak i na ochronę roślin (np. ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Brakuje niektórych substancji, wymienionych w rozporządzeniu MŚ, które są brane pod uwagę ze względu na ochronę zdrowia, jak i przy ochronie roślin (np. ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Uwagę uwzględniono w tekście
6	Program, Str. 47,1-szy akapit	Uwaga jak wyżej	Uwaga jak wyżej	Uwagę uwzględniono w tekście
7	Prognoza, Str. 42,1- szy akapit	Należy wymienić wszystkie substancje istotne ze względu na ochronę zdrowia, jak i na ochronę roślin (np. ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Brakuje niektórych substancji, wymienionych w rozporządzeniu MŚ, które są brane pod uwagę ze względu na ochronę zdrowia, jak i przy ochronie roślin (np. ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Uwagę uwzględniono w tekście
8	Prognoza, Str.45,1- szy akapit	Należy wymienić wszystkie substancje istotne ze względu na ochronę zdrowia, jak i na ochronę roślin (np.: ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Brakuje niektórych substancji, wymienionych w rozporządzeniu MŚ, które są brane pod uwagę ze względu na ochronę zdrowia, jak i przy ochronie roślin (np. ozon; tlenki azotu - przy ochronie roślin)	Uwagę uwzględniono w tekście
9	33	W gospodarce zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym przyjęto następujące cele: - zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i	Proponuje się przeredagować treść ostatniego z celów w gospodarce zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, gdyż zapis ten może wprowadzać w błąd sugerując, że przed 1	Uwagę uwzględniono w tekście

		recyklingu zużytego sprzętu od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.	stycznia 2016 r. oraz po 31 grudnia 2017 r. ustawodawca nie określił poziomów odzysku i recyklingu.	
10	58	„Monitoring wód powierzchniowych w województwie lubuskim prowadzony był w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 maja 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz wykazu substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 681) oraz zgodnie z Wytycznymi GIOŚ.”	Monitoring wód był prowadzony zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550) oraz zmieniającym je rozporządzeniem z dnia 21 listopada 2013 r (Dz. U 2013, poz. 1558).	Przeredagowano i uzupełniono tekst
11	58	„Badania realizowane są w podziale na: - monitoring diagnostyczny wód stojących, w tym monitoring reperowy”	Należy dopisać również monitoring diagnostyczny wód płynących	Przeredagowano fragment rozdziału
12	61	„W terenie województwa lubuskiego zlokalizowanych jest w całości lub częściowo 278 zlewni JCWP (jednolitych części wód powierzchniowych), w tym 213 jcwp rzecznych oraz 65 jcwp jeziornych.”	Na terenie woj. lubuskiego wydzielono 205 jcwp rzecznych (w ujęciu zlewniowym 2012) oraz 60 jcwp jeziornych oraz jedna graniczy linią brzegową.	Przeredagowano i uzupełniono tekst
13	66	„Ponadto na terenie województwa lubuskiego nie znajdują się obszary szczególnie narażone (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz brak jest wód podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.”	W rozporządzeniu nr 11/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 4 maja 2015 r. oraz Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z dnia 5 maja 2015 r. (poz. 874) wskazano wody wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, tj. jcwp Krzycki Rów od dopł. Ze Wschowy do Odry (PLRW60001915499)	
14	Podrozdział 4.5. Podrozdział 5.4.	Zdecydowana większość rozdziału to przekopiowana część opracowanego przez WIOŚ w Zielonej Górze raportu „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2014”	Z analizy porównawczej obu opracowań tj. Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego wraz z Raportem za lata 2014 - 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do 2019 roku a raportem Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013- 2014” stwierdzono w komentowanym podrozdziale na stronach od 61 do 63, iż większość akapitów ma identyczny zapis jak te znajdujące się na stronach od 65 do 97 opracowanego przez WIOŚ w Zielonej Górze raportem Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2014”	Przeredagowano tekst
15	Podrozdział 4.5, strona 61	W pierwszym akapicie należałoby zaznaczyć, iż WIOŚ w Zielonej Górze dokonał oceny stanu jcwp (jeziornych i rzecznych) w ramach zadań Państwowego Monitoringu Środowiska	W obecnej formie wszystkie akapity na stronie 61 słowem nie wspominają, iż instytucją odpowiedzialną za monitoring i ocenę stanu jcwp w ramach PMŚ był WIOŚ w Zielonej Górze. Ponadto, przytaczając dane uzyskane i opublikowane przez WIOŚ w Zielonej Górze należałoby w odpowiednich miejscach dodać przypis lub też cytację z jakiego źródła pochodzą dane, na które powołuje się wykonawca projektu.	Uwaga uwzględniona w tekście
16	Podrozdział 4.5. Podrozdział 5.4. strona 58, wiersz 2	W pierwszym akapicie podano, iż monitoring wód powierzchniowych w województwie lubuskim prowadzony był w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 maja 2016 co jest nie zgodne z prawdą, ponieważ cytowany w tekście akt prawny (Dz.U. z	WIOŚ w Zielonej Górze, jak to zostało zaznaczone w raporcie „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013- 2014” realizował program monitoringu wód powierzchniowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 15 listopada	Uwaga uwzględniona w tekście

		2016 r. poz. 681) odnosi się wyłącznie do wykazu substancji priorytetowych. W roku 2016 weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, jednakże okres do którego w dalszej części dokumentu odwołuje się wykonawca projektu przytacza wyniki badań monitoringu wód powierzchniowych za okres 2013-2014, które przeprowadził WIOŚ i poddał ocenie w roku 2015 w oparciu o rozporządzenia w tym okresie obowiązujące. Zostało to wyraźnie zaznaczone w odpowiednich częściach raportu „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2014”.	2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 nr 258 poz. 1550) wraz z uwzględnieniem nowelizacji ww. rozporządzenia (Dz. U. z 30 października 2014 r., poz. 1482) oraz zgodnie z wytycznymi GIOŚ. Natomiast, ocenę stanu wód powierzchniowych wykonano zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482).	
17	Podrozdział 4.5. strona 61, wiersz 10 Podrozdział 5.4. roku strona 58, wiersz 10	Nie podano źródła, z którego pochodzą informacje o liczbie jednolitych części wód rzecznych i jeziornych. W opracowanym przez WIOŚ w Zielonej Górze raporcie: Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2014 podano, że w województwie lubuskim występuje 205 jcwp rzecznych a w ujęciu zlewniowym 212 natomiast wykonawca projektu podał liczbę 213.	Według bazy danych przekazanej WIOŚ w Zielonej Górze przez KZGW na terenie województwa lubuskiego znajduje się 205 jcwp rzecznych, co zostało niejednokrotnie podkreślone w publikowanych przez WIOŚ w Zielonej Górze raportach o stanie środowiska w województwie lubuskim.	Uwaga uwzględniona w tekście
18	str. 66/ wiersz 4 str. 66/ wiersz 10 str. 66/ wiersz 18	powinno być: „punktów pomiarowych” wykreślić zdanie W 2013 roku nie badano wód w punkcie 1065 - m. Żagań - poprawa jakości nastąpiła w odniesieniu do roku 2014 - z klasy II na klasę I. Ponadto w m. Gorzów Wlkp. w roku 2015 odnotowano pogorszenie jakości wód z kl. IV (2014 r.) na kl. V.	W 2015 roku na obszarze woj. lubuskiego stwierdzono obecność wód bardzo dobrej klasy - m. Żagań - ppk nr 1065 - informacja pod adresem: http://www.zgora.pios.gov.pl/ocena-jakosci-wod-podziemnych-woj-lubuskiego-w-2015-r/	Uwaga uwzględniona w tekście – usunięto zbędny zapis
19	Str. 43	W ocenie rocznej oceniane jest więcej substancji wg kryteriów określonych ze względu na ochronę ludzi i roślin	W rocznej ocenie jakości powietrza uwzględnia się substancje, dla których w prawie krajowym (RMS z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach unijnych (2008/50/WE - CAFE oraz 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych, docelowych i celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzkiego i ochronę roślin. W ocenach prowadzonych pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia uwzględnia się: SO ₂ , NO ₂ , CO, C ₆ H ₆ , O ₃ , PM ₁₀ , metale (Pb, As, Ni, Cd) i BaP w PM ₁₀ , PM _{2,5} . Oceny dokonywane pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: SO ₂ , NO _x i O ₃ .	Uwagę uwzględniono
20	Str. 46, tab. 10	Brak danych 24 h max dla PM ₁₀ w 2015 r.	Stężenie 24 h max dostępne w raporcie za 2015 r. na stronie internetowej WIOŚ bądź udostępniane na wniosek.	Uwagę uwzględniono w tekście
21	Str. 47	Od 2015 r. nie ma już klasy B	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r. poz. 1031), 2014 rok był ostatnim rokiem dla którego ustalony był margines tolerancji dla PM _{2,5} .	Uwagę uwzględniono w tekście
22	Str. 54	Niedokładne określenie rodzaju przekroczeń.	Na podstawie badań przeprowadzonych w 2015 roku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007	Uwagę uwzględniono w tekście

			r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112), stwierdzono wystąpienie przekroczeń poziomu LAeqD i LAeqN zarówno w porze dziennej, jak i nocnej - w 5 punktach pomiarowych: w Krzeszycach, Smolnie Małym, Chwalimiu i Przyczynie Górnej oraz w 1 punkcie w porze nocnej w Nowinach Wielkich. W przypadku pomiarów długookresowych, w dwóch punktach pomiarowych: w Kargowej i we Wschowie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych zarówno dla wskaźnika Ldwn, jak i Ln	
23	Str. 54	W województwie powstało więcej opracowań z zakresu ochrony przed hałasem niż 3 wymienione	Pozostałe opracowania figurujące na stronie Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze: - Program ochrony środowiska przed hałasem dla Gorzowa Wlkp.	Uwagę uwzględniono w tekście
24	Str. 56, tab. 19	Podana tabela nie jest w całości przeniesiona z opracowania wykonanego przez WIOŚ Zielona Góra. W opracowaniach: „Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubuskiego w 2015 roku” oraz „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2013-2015” nie ma kolumny z % wartości dopuszczalnej. Przedstawione wartości % są błędne.	W opracowaniach WIOŚ dostępnych na stronie internetowej Inspektoratu nie ma podanych % wartości dopuszczalnej	Uwagę uwzględniono w tekście – usunięto zbędny zapis
25	Str. 56,	Błędny zakres wartości promieniowania elektromagnetycznego.	Zgodnie z opracowaniem „Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubuskiego w 2015 roku” zmierzone wartości promieniowania elektromagnetycznego w 2015 roku wahały się w granicach: < 2,86 - 35,40 % wartości dopuszczalnej.	Uwagę uwzględniono w tekście
26	43	nie wymieniono wszystkich substancji pod kątem których ocenia się jakość powietrza w strefach	Dz.U.2012.1031	Uwagę uwzględniono w tekście
27	43	tab. 6, złe źródło informacji	tabela zaczerpnięta z oceny rocznej sporządzonej w WIOŚ	Uwagę uwzględniono w tekście – dodano dodatkowe źródło
28	46	tab. 10, nieprawdą jest wpisany brak danych stężenia maksymalnego 24h	dane dostępne na stronie WIOŚ	Uwagę uwzględniono w tekście – dodano brakujące dane
29	46	tab. 11. dane za 2014	są dostępne dane z 2015 r.	Uwagę uwzględniono w tekście – zmieniono na dane z 2015 roku
30	47	nie wymieniono wszystkich substancji pod kątem których ocenia się jakość powietrza w strefach- ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin	Dz.U.2012.1031	Uwagę uwzględniono w tekście
31	47	źle rozpisane klasy	m.in. Dz.U.2012.1031	Uwagę uwzględniono w tekście
32	47	tab. 13 - źle podane zanieczyszczenia badane pod kątem ochrony roślin	Dz.U.2012.1031	Uwagę uwzględniono
33	48	źle podane zanieczyszczenia badane pod kątem ochrony roślin	Dz.U.2012.1031	Uwagę uwzględniono
34	48	błędnie podana nazwa wskaźnika dla ozonu -AOT402	AOT40	Uwagę uwzględniono w tekście – przypis dolny „2” został ujęty w nawiasie

35	Rozdział – Gospodarowanie wodami	„W regionie występuje kilkaset jezior, w tym kilkadziesiąt o powierzchni większej niż 50 ha. Największe z nich, które charakteryzujące się dużą głębokością i czystością, to: Ciecz, Niesulickie, Lubikowskie, Chłop, Szarcz, Lipie, Ostrowiec i Osiek. Także szereg mniejszych jezior posiadających duże walory rekreacyjne. Liczne jeziora tworząc Pojezierze Lubuskie, które położone jest po obu stronach rzeki Odry, pomiędzy Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką na północy a Pradolina Warszawsko-Berlińską na południu.”	Tekst nieodpowiednio zredagowany, proponujemy: W regionie występuje kilkaset jezior, w tym kilkadziesiąt o powierzchni większej niż 50 ha. Największe z nich, które charakteryzują się dużą głębokością i czystością, to: Ciecz, Niesulickie, Lubikowskie, Chłop, Szarcz, Lipie, Ostrowiec i Osiek. Występuje także szereg mniejszych jezior posiadających duże walory rekreacyjne. Liczne jeziora tworzą Pojezierze Lubuskie, które położone jest po obu stronach rzeki Odry, pomiędzy Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką na północy, a Pradolina Warszawsko-Berlińską na południu.	Uwagę uwzględniono w tekście
36	Rozdział – Gospodarowanie wodami	„Monitoring wód powierzchniowych w województwie lubuskim prowadzony był w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 maja 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz wykazu substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 681) oraz zgodnie z Wytycznymi GIOŚ.”	Błędne rozporządzenie, powinno być: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 Nr 258, poz. 1550) wraz ze zmieniającym je rozporządzeniem (Dz.U. 2013, poz. 1558)	Uwagę uwzględniono w tekście – powtórzenie uwagi
37	Rozdział – Gospodarowanie wodami	„Badania realizowane są w podziale na: - monitoring diagnostyczny wód stojących, w tym monitoring reperowy, - monitoring operacyjny, - monitoring badawczy.”		Uwaga uwzględniona w tekście
38	Rozdział – Gospodarowanie wodami	„W terenie województwa lubuskiego zlokalizowanych jest w całości lub częściowo 278 zlewni JCWP (jednolitych części wód powierzchniowych), w tym 213 jcwp rzecznych oraz 65 jcwp jeziornych.”	Występuje 60 jcwp jeziornych	Uwagę uwzględniono w tekście
39	Rozdział – Gospodarowanie wodami	„Stan/potencjał ekologiczny bardzo dobry/maksymalny stwierdzono w 9 jeziorach, natomiast stan dobry w 12 jeziorach. Stan umiarkowany stwierdzono w 8 jeziorach, stan słaby - w 3 jeziorach, natomiast stan zły - w 5 jeziorach. Wśród jezior badanych pod kątem oceny stanu chemicznego w latach 2013-2014 dla 14 jezior określono stan chemiczny dobry, natomiast 17 jezior osiągnęło stan chemiczny poniżej dobrego”	Fragment niepotrzebnie pojawia się w akapicie 2 razy	Uwagę uwzględniono w tekście – usunięto powtórzenie
Uwagi dot. ochrony powietrza				

1.	str. 12	W rozdziale 3.1. Dokumenty szczebla krajowego nie przedstawiono informacji odnośnie do Krajowego Programu Ochrony Powietrza.	Jednym z najważniejszych działań podejmowanych przez administrację rządową w ostatnich latach w celu poprawy stanu powietrza było przygotowanie w Ministerstwie Środowiska i ogłoszenie przez Ministra Środowiska w dniu 9 września 2015 r. Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP), o którym mowa w art. 91c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - <i>Prawo ochrony środowiska</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 627, z późn. zm.) (Poś). Głównym celem KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski poprzez osiągnięcie w możliwie krótkim czasie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu, wynikających z przepisów prawa unijnego, a w perspektywie do 2030 r. - poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia. KPOP jako dokument o charakterze strategicznym, wyznacza cele i kierunki działań, jakie powinny zostać uwzględnione, w szczególności na szczeblu lokalnym, w programach ochrony powietrza.	
2.	43 akapit 1	Zmiany wymaga brzmienie akapitu 1: Według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) obszar kraju podzielony został na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, wg kryteriów określonych ze względu na: ochronę zdrowia ludzi (11 substancji, w tym dwutlenek siarki (SO ₂), dwutlenek azotu (NO ₂), tlenek węgla (CO), benzen (C ₆ H ₆), ozon (O ₃), pył drobny PM 10 (o średnicy do 10µm), pył drobny PM _{2,5} (o średnicy do 2,5 µm), metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oznaczane w pyłe PM 10 oraz benzo(a)piren oznaczany w pyłe PM 10) oraz ochronę roślin (3 substancje, w tym dwutlenek siarki (SO ₂), tlenki azotu (NO _x) i ozon (O ₃) oraz w oparciu o następujące akty prawne: ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r. poz. 1031).	Ocena jakości powietrza jest prowadzona wg kryteriów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy oraz dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu. Obecnie pod kątem ochrony zdrowia ocenie podlega 12 substancji: dwutlenek siarki (SO ₂), dwutlenek azotu (NO ₂), tlenek węgla (CO), benzen (C ₆ H ₆), ozon (O ₃), pył drobny PM 10 (o średnicy do 10µm), pył drobny PM _{2,5} (o średnicy do 2,5 µm), metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oznaczane w pyłe PM 10 oraz benzo(a)piren oznaczany w pyłe PM 10. Ze względu na ochronę roślin ocenie podlegają 3 substancje: dwutlenek siarki (SO ₂), tlenki azotu (NO _x) i ozon (O ₃).	Uwagę uwzględniono w tekście
Uwagi do Prognozy oddziaływania na środowisko				
1.	str. 7 2.1. Dokumenty szczebla krajowego	W rozdziale 2.1. Dokumenty szczebla krajowego nie przedstawiono informacji odnośnie Krajowego Programu Ochrony Powietrza.	Uzasadnienie jak w pkt 1 odnośnie do Programu ochrony środowiska.	Uwagę uwzględniono w tekście
2.	str. 42 5.1. Ochrona klimatu i	Uwaga analogiczna jak w pkt 2 odnośnie do Programu ochrony środowiska.	Uzasadnienie jak w pkt 2 odnośnie do Programu ochrony środowiska.	Uwagę uwzględniono w tekście

	jakości powietrza			
3.	5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Uwaga analogiczna jak w pkt 3 odnośnie do Programu ochrony środowiska.	Uzasadnienie jak w pkt 3 odnośnie do Programu ochrony środowiska.	Uwagę uwzględniono w tekście
Uwagi dot. ochrony przyrody				
1.	str. 18	Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej zatwierdzona przez Radę Ministrów uchwałą nr 270/2007 z dnia 26.10.2007 jest dokumentem nieaktualnym.	Obecnie obowiązujący dokument to: Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, który został zatwierdzony przez Radę Ministrów uchwałą nr 213 z dnia 6.11.2015.	Poprawiono zapis str. 18
2.	4.10 (str. 112-125)	W części tej powinny być omówione zasoby przyrodnicze województwa, tymczasem jest to jedynie zestawienie informacji statystycznych dot. istniejących form ochrony przyrody oraz informacje dotyczące lasów. Konieczne jest omówienie kwestii zasobów przyrodniczych i odniesienie się do tych zasobów, które są poza obszarami chronionymi.	Zasoby przyrodnicze to nie tylko formy obszarowe ochrony przyrody, ale także zasoby występujące poza obszarami chronionymi.	Uwaga nie została uwzględniona. Informacje w rozdziale „Zasoby przyrodnicze” zostały przedstawione zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które rekomendują rezygnację z długich opisów na rzecz zwięzłych zdań, grafik oraz zestawień tabelarycznych. Proponuje się zostawić rozdział bez wprowadzania dodatkowych opisów
3.	str. 151, tabela 64	W obszarze interwencji i „Zasoby przyrodnicze” (bioróżnorodność biologiczna, fauna i flora, w tym obszary chronione), skorygować pojęcie „bioróżnorodność biologiczna”.	Pojęcie „bioróżnorodność biologiczna” nie istnieje, należy używać sformułowania „bioróżnorodność” lub „różnorodność biologiczna”.	Poprawiono zapis str. 152
4.	str. 151, tabela 64	W obszarze interwencji Zasoby przyrodnicze, w komórce z problemami/zagrożeniami wskazano jedynie brak planów ochrony dla obszarów chronionych, natomiast nie wskazano choćby kwestii braku aktualnych aktów regulujących reżim ochronny tych obszarów, w przypadku parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu większość aktów, to rozporządzenia wydane przez Wojewodę Lubuskiego, które na skutek zmian w ustawie o ochronie przyrody straciły aktualność.	Obecnie obowiązujące akty są niezgodne z ustawą o ochronie przyrody - przed wszystkim nie uwzględniają zmiany brzmienia zakazów wskazanych w ustawie możliwych do wprowadzenia na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu (zmiana w katalogu zakazów w art. 17 i art. 24 ustawy o ochronie przyrody).	Uwaga została uwzględniona w tabeli
5.	str. 151, tabela 64	W obszarze interwencji „Zasoby przyrodnicze”, w komórce celu poprawy wpisano bardzo ogólny zapis: zachowanie bioróżnorodności. Cel powinien być sformułowany bardziej konkretnie, tak, aby można było ocenić, czy został on osiągnięty.	Cele Programu powinny być na tyle konkretne, żeby możliwe było monitorowanie ich osiągnięcia.	Uwaga została uwzględniona w tabeli
6.	str. 160, tabela 66	Jako cele POŚ do 2020 roku w zakresie zasobów przyrodniczych wskazano: zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa, rozwój trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz wdrożenie systemu prewencyjnego zapobiegającego szkodom w środowisku i sygnalizującego	Cele Programu powinny być na tyle konkretne, żeby możliwe było monitorowanie ich osiągnięcia.	Zmieniono błędny zapis w nagłówku tabeli. Cele szczegółowe opisane są w rozdziale 5.1.

		możliwość wystąpienia szkody. Powyższe cele są zbyt ogólne i nie dają żadnych możliwości sprawdzenia czy zostały w ogóle osiągnięte.		
7.	str. 171, tabela 70	W zadaniach dla obszaru „Zasoby przyrodnicze” należy dodać zadanie polegające na wydaniu nowych aktów regulujących reżim ochronny parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Jednostką realizującą powinien być samorząd województwa lub Zespół Parków Krajobrazowych. Zadanie powinno mieć konkretny termin wykonania.	Obecnie obowiązujące akty są niezgodne z ustawą o ochronie przyrody - przede wszystkim nie uwzględniają zmiany brzmienia zakazów wskazanych w ustawie możliwych do wprowadzenia na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu (zmiana w katalogu zakazów w art. 17 i art. 24 ustawy o ochronie przyrody).	Uwaga została uwzględniona w tabeli, dopisano zadanie, str. 173
8.	str. 171, tabela 70	Przy zadaniu „Weryfikacja granic parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu” w rubryce jednostki weryfikujące wykreślić Ministerstwo Środowiska.	Zgodnie z art. 16 i art. 23 ustawy o ochronie przyrody zmiana granic parku krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.	Uwaga została uwzględniona w tabeli, usunięto zapis, str. 172
9.	str. 174-176, tabela 71	Brakuje wskaźników dla części zadań. Zasadnym jest, aby dodać wskaźniki: 1) Liczba parków krajobrazowych posiadających obowiązujące plany ochrony w stosunku do % wszystkich parków, 2) Liczba obszarów chronionego krajobrazu posiadających nowe uchwały sejmiku województwa regulujące reżim ochrony w stosunku do % wszystkich obszarów. Warto też rozważyć dodanie wskaźnika monitorującego stan zasobów przyrodniczych jak np. liczebność ptaków krajobrazu rolniczego.	Wśród zadań znajdują się zadania związane z tworzeniem planów ochrony oraz wydaniem nowych aktów w sprawie poszczególnych obszarów, dlatego też powinien być miernik realizacji tych zadań.	Uwzględniono wskaźniki dotyczące planów ochrony parków krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000. Nie uwzględniono wprowadzenia pozostałych wskaźników ponieważ stosowane wskaźniki powinny być oparte na ogólnie i powszechnie dostępnych danych
Uwagi dot. programów i funduszy ekologicznych				
1	Str. 99-112: 4.8 i 4.9 oraz inne części Programu dot. degradacji powierzchni ziemi i gleb oraz gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	W pełni zastosować zasadę SMART oraz model D-P-S-I-R, które zostały zalecone w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Szczególnie ważne jest wskazanie celów poprzez podanie odpowiednich wartości liczbowych (wskaźników lub parametrów). W przypadku gospodarki odpadowej Program w zakresie danych szczegółowych może odnieść się do WPGO jako dokumentu zawierającego odpowiednie wartości i inne informacje.	Brak zastosowania zasady SMART oraz modelu D-P-S-I-R wskazanych w Wytycznych. Brak wielu odpowiednich wartości liczbowych przy określaniu stanu środowiska (np. brak informacji o powierzchni gruntów wymagających remediacji, tym terenów o zanieczyszczeniach rozprzestrzeniających się, brak informacji o ilości odpadów, które nie są zagospodarowywane w jakikolwiek sposób („giną poza systemem”)) Brak wartości wskaźników lub innych parametrów przy określaniu celów, których osiągnięcie zostało zaplanowane.	
2	Str. 99-102: 4.8. Gleby (Degradacja powierzchni ziemi i gleb)	Sugeruje się dodać, że ustawa o rewitalizacji zasadniczo nie zajmuje się tematyką rekultywacji gruntów lecz głównie zagadnieniami społecznymi oraz uzupełniającą innymi, np. rekultywacją gruntów.	Czytelnik rozdziału 4.8 może mylnie sądzić, że przedmiotem ustawy o rewitalizacji jest problematyka rekultywacji gleb.	
3	Str. 106: Tabela 38. Regionalne składowiska odpadów	Sugeruje się dodać informacje czy dane składowiska są obiektami czynnymi.	Brak możliwości weryfikacji liczby składowisk czynnych/nieczynnych.	Zmieniono tytuł tabeli

	<i>komunalnych</i>			
4	Str. 183: Tabela 74.	Należy uzupełnić beneficjentów w ramach programu Racionalna gospodarka odpadami, 1. Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów.	Brak wymienionych, posiadających osobowość prawną organizacji non profit posiadających status organizacji pożytku publicznego, pełniących funkcje „banków żywności”,	Uwaga nieuwzględniona Lista beneficjentów zgodna z danymi NFOŚiGW http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/racionalna-gospodarka-odpadami/
5	Str. 183: Tabela 74.	Niewłaściwi beneficjenci w ramach programu: „Racionalna gospodarka odpadami”: „4. Dofinansowanie i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji”	W ramach tego programu beneficjentami są tylko gminy oraz powiaty, które przekazały do demontażu zebrane pojazdy wycofane z eksploatacji.	Uwagę uwzględniono
6	Str. 183: Tabela 74.	Należy uzupełnić cel programu w ramach programu Racionalnej gospodarki odpadami.	Pominięcie jednego z celów programu: „Zapobieganie powstawaniu odpadów”.	Uwaga nieuwzględniona Cele programu zgodne z i NFOŚiGW http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/racionalna-gospodarka-odpadami/
7	Str. 185: Tabela 74	Brak przypisanego programu do narzędzia finansowania Ryś – termomodernizacja budynków j. jednorodzinnych.	Ryś - termomodernizacja budynków jednorodzinnych - działa w ramach programu poprawa efektywności energetycznej.	Uwagę uwzględniono, wprowadzono zmiany w tabeli
8	Str. 185: Tabela 74	Cel programu Poprawa efektywności energetycznej, Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych nie jest zgodny z treścią programu prezentowaną przez NFOŚiGW.	Celem programu Poprawa efektywności energetycznej 2) Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych jest oszczędność energii i ograniczenie lub uniknięcie emisji CO2 poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność wykorzystania energii w nowobudowanych budynkach mieszkalnych.	Program został usunięty z listy (program wygaszono) Zastąpiono programem „System zielonych inwestycji – GIS”
9	Str. 185: Tabela 74	Pominięcie jednego z celów programu Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.	Program Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej zakłada do realizacji 2 cele: - Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami (w tym rozpoznanie pojawiających się zagrożeń), - Wzmocnienie działań z zakresu edukacji ekologicznej służących ochronie przyrody.	Uwaga została uwzględniona, str. 187
10	Str. 183: Tabela 74.	Proponuje się rozważenie, czy podanie w Programie informacji o możliwości uzyskania dofinansowania przez NFOŚiGW nie powinno mieć formy ogólnej oraz dodatkowo umieszczenie linków do strony NFOŚiGW.	W tabeli 7.4 pominięto część informacji szczegółowych (np. typów beneficjentów). Ponadto programy priorytetowe NFOŚiGW mogą podlegać aktualizacji.	Uwaga została uwzględniona. Zaznaczono w nagłówku tabeli nr 74 że informacje w niej zawarte dotyczą stanu na dzień zakończenia prac nad POŚ. Dodano informację o możliwości aktualizacji programów NFOŚiGW. W tabeli zamieszczona jest odrębna kolumna dotycząca beneficjentów programów.
11	Str. 189: Program LIFE	Uzupełnienia wymaga stwierdzenie dotyczące możliwości	W projekcie LIFE rolę beneficjenta prócz podmiotów	Uwaga została uwzględniona, uzupełniono

		pozostania beneficjentem w ramach programu LIFE.	zarejestrowanych na terenie Unii Europejskiej, może pełnić również podmiot zarejestrowany w kraju, który nie jest członkiem Unii Europejskiej, ale który zawarł z Unią Europejską odpowiednie porozumienie (art. 5 rozporządzenia LIFE)	zapis, str. 191
12	Str. 104: Rysunek 15.	Sugeruje się dodać na mapie lokalizację instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.	Brak przestrzennego obrazu rozmieszczenia instalacji na terenie poszczególnych regionów województwa.	Uwaga została uwzględniona
13	Str. 112: 3.1 Dokumenty szczebla krajowego	Brak powołania się na Uchwałę nr 213 Rady Ministrów z dn. 6 listopada 2015 roku w sprawie „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej z Planem działań na lata 2015 - 2020”.	Bardzo ważny i aktualny dokument dotyczący ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, a Plan działań wskazuje niezbędne do podjęcia przez poszczególne instytucje działania	Uwaga została uwzględniona, str.18
14	Str. 172: Tabela 70.	W tab. 70, w wierszu OP 4.1 jest: „Opracowanie planów ochrony lasów” - określenie wymaga weryfikacji. W wierszu OP 7.1 Audyt krajobrazowy: wskazano jako zadanie „ciągłe”, a winno być zrealizowane do 2018 r.	Powinno być - „planów urządzenia lasu”? Należy zachować terminy z ustawy.	Uwaga została uwzględniona, str. 173 i 174
15	Str. 178: Tabela 72.	W wierszu Audyt Krajobrazowy – koszt wykonania określono na poziomie 1 800 000 zł znacznie wyższym niż zakładano/szacowano - 400 000 zł	Należy przeanalizować planowane koszty - zakładany udział NFOŚiGW to 50 % kosztu.	Uwaga nie została uwzględniona, informacja o całkowitym koszcie przedsięwzięcia pochodzi z wiadomości e-mail od p. Sylwii Tylzon-Strojanowskiej z dnia 13 listopada 2016. Zgodnie z przesłaną wiadomością „Audyt krajobrazowy jest to zadanie realizowane przez Zarząd Województwa Lubuskiego w zakresie ochrony krajobrazu, szacunkowy koszt to 1 800 000,00 zł (środki własne, WFOŚiGW oraz NFOŚiGW).
16	Str. 185: Tabela 74	W kolumnie: Program, wiersz: Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej: Jako narzędzie finansowania wskazano program: Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo - obecnie/ aktualnie jest to program „ Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej”. Obok Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo, dla której prawidłowo opisano potencjalnych beneficjentów jest także Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. gdzie beneficjentami mogą być: beneficjenci działania 2.4, II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz podmioty upoważnione przez Beneficjentów wymienionych powyżej do ponoszenia wydatków kwalifikowanych	Zaktualizować	Uwaga została uwzględniona, zaktualizowano tekst w tabeli 74, str. 187
17	Str. 189: Program LIFE	poniższy akapit na stronie 189: „W ramach podprogramu działania na rzecz środowiska sfinansowane zostaną przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska,		Uwaga została uwzględniona, zmieniono treść akapitu, str. 191

		efektywnego gospodarowania zasobami przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska. Podprogram działania na rzecz klimatu obejmuje inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu ”. proponuje się zmienić na następujący: „ W ramach podprogramu działania na rzecz środowiska sfinansowane zostaną przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, ochrony przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska. Podprogram działania na rzecz klimatu obejmuje inicjatywy dotyczące ograniczenia wpływu człowieka na klimat i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu ”.		
<u>Uwaga ogólna:</u> Sugeruje się w pełni zastosować zasadę SMART oraz model D-P-S-I-R, które zostały zalecone w „ Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Szczególnie ważne jest wskazanie celów poprzez podanie odpowiednich wartości liczbowych (wskaźników lub parametrów).				
<u>Uwagi redakcyjne:</u> — str. 10, pkt. 11. — tytuł jest nieadekwatny w stosunku do zawartości (tytuł dot. OZE, a zawartość rozdziału odnosi się do odpadów), — str. 166, „tworzenie nowych pomników przyrody” jest niezręcznym sformułowaniem (lepsze określenie to „ustanowienie”), — w nazwie programu powinna być zawarta jego perspektywa czasowa.				
<u>Uwagi ogólne do całego dokumentu:</u> — w całym Poś części dot. planowanych przedsięwzięć (programów, planów, projektów, zadań i działań) powinna stanowić co najmniej połowę zawartości analizowanego dokumentu (w tym przypadku mamy zakłócenie proporcji na rzecz opisywania stanu wyjściowego, co przede wszystkim powinno mieć miejsce w raporcie z wykonania Poś, a nie w samym Programie), — w ww. Poś nie dokonano „wpisania” strategii i programów lokalnych w strategię dot. całego państwa (np. poprzez pokazanie jakie elementy z programów wojewódzkich są spójne lub zbieżne ze strategiami ogólnokrajowymi), - przedstawienie ww strategii i planów w niniejszym dokumencie ma na celu pokazanie powiązań tychże strategii i niniejszym POŚ a nie wewnętrznych powiązań pomiędzy wymienionymi dokumentami — należy rozbudować informacje dot. konkretnych działań (inwestycji) w poszczególnych sektorach środowiska, — w części informacji dot. geologii i złóż warto określić, czy na terenie województwa są złoża marginalne, które można by jeszcze eksploatować, - informacje zawarte w rozdziale zostały uzgodnione z Głównym Geologiem województwa — warto by umieścić w tekście informację czy nieeksploatowane wody termalne mogą być potencjalnie wykorzystywane, czy też istnieją obiektywne uwarunkowania, które uniemożliwiają ich wykorzystanie (z uwzględnieniem różnych aspektów: geologicznego, wodnego, przyrodniczego itp.), - uwagę uwzględniono — zbędna jest - bez odniesienia do zadeklarowanych planów skorzystania z określonych źródeł finansowania dla realizacji konkretnych przedsięwzięć - ogólna informacja o instytucjach i programach finansujących działania na rzecz ochrony środowiska (rozdz. 5.4.2 od str. 182), - treść podrozdziału została uzgodniona w trakcie konsultacji społecznych niniejszego Programu — w tabelach z wskaźnikami należy podać wartości docelowe wskaźników w konkretnej perspektywie czasowej.				
KONIEC UWAG				

6. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Realizacja Programu nie wywoła oddziaływań środowiskowych o charakterze transgranicznym, w związku, z czym nie przeprowadzono transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Organy opiniujące prognozę oddziaływania na środowisko (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny) nie wniosły w tym zakresie zastrzeżeń.

7. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Realizacja Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego jest działaniem ciągłym i stanowi określenie głównych kierunków polityki środowiskowej województwa. Za opracowanie Programu odpowiada Zarząd Województwa. Zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi, Zarząd Województwa prowadzi monitoring realizacji polityki środowiskowej, której wyniki prezentowane są w raportach z realizacji Programu w cyklach dwuletnich. W raportach dokonuje się oceny realizowanych zadań i poziomów osiągnięcia przyjętych wskaźników. Organ wykonawczy województwa przedkłada raport Sejmikowi Województwa oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska. Zarządzanie Programem ochrony środowiska dla województwa powinno być realizowane zgodnie z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających tj. przez organy administracji rządowej i samorządowej.

Z założenia, realizacja zadań wskazanych do wykonania w ramach realizacji Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2017-2020 w poszczególnych obszarach interwencji, powinna skutkować poprawą stanu środowiska, zdrowia i jakości życia ludzi. Wskazana w programie synergia poszczególnych zadań, w tym ich jednoczesne oddziaływanie na kilka obszarów interwencji, nie pozwala jednak wykluczyć niekorzystnego wpływu ich realizacji, na którykolwiek z ocenianych w niniejszej prognozie - komponent środowiska. Właściwy system oceny realizacji Programu, w tym jego skutków, powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji. Wskaźniki zaproponowane w Programie, zostały dobrane zgodnie z wytycznymi MŚ. Do określenia wartości wskaźników wykorzystywane są przede wszystkim dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Raporty z realizacji założeń programowych powinny być sporządzane w dwuletnich interwałach czasowych (dwukrotnie). Właściwy system oceny realizacji Programu powinien być oparty przy pomocy odpowiednio dobranych wskaźników efektywności Programu, które pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku realizacji zaplanowanych działań, a zatem odstąpiono od nakładania konieczności realizacji dodatkowego monitoringu skutków realizacji Programu.

W prognozie oddziaływania na środowisko wskazano, że zamieszczone w Prognozie propozycje wskaźników monitorowania realizacji celów środowiskowych są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku ich realizacji, a zatem odstąpiono od nakładania konieczności realizacji dodatkowego (tj. szerszego niż w Programie Ochrony Środowiska) monitoringu skutków realizacji postanowień tego dokumentu.

Zestawienie wskaźników środowiska zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Wyznaczone wskaźniki służące do oceny wdrażania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego

Obszar Interwencji	Wskaźnik		Jedn.	Rok bazowy 2015	Wartość docelowa lub tendencja do roku 2020	Źródło danych
Ochrona klimatu i jakości powietrza (PA)	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (ogółem)		[t/rok]	883	780	GUS
	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych (ogółem)		[t/rok]	200 096	1 900 000	GUS
	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych		[%]	99,1	100	GUS
	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych		[%]	32,3	50	GUS
Zagrożenia hałasem (H)	Odsetek zakładów przekraczających normy emisji hałasu w ogólnej liczbie zakładów skontrolowanych w 4 letnim cyklu monitoringowym		[%]	45,8	40	GUS
Pola elektromagnetyczne (PEM)	Liczba punktów pomiarowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (dla roku bazowego 2015)		[szt.]	0	0	WIOŚ
Gospodarka wodna (W)	Udział JCWP rzecznych o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym	Dobry i powyżej dobrego	[%]	38	100	WIOŚ
	Udział JCWP jeziornych o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym	Dobry i powyżej dobrego	[%]	48,3	100	WIOŚ
	Ocena ogólna jakości wód podziemnych: udział wód danej klasy jakości (%)	Klasa I i II	[%]	50	100	WIOŚ
		Klasa III	[%]	20	0	WIOŚ
		Klasa IV	[%]	20	0	WIOŚ
		Klasa V	[%]	10	0	WIOŚ
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Ogółem	[dam³/rok]	84148,7	82500	GUS
	Zużycie wody na potrzeby przemysłu	Ogółem	[dam³/rok]	11 303	11 000	GUS
	Pojemność obiektów małej retencji wodnej		[dam³]	82 034,2	90 000	GUS
Gospodarka wodno-ściekowa (GWS)	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu	BZT ₅	[kg/rok]	249 487	-	GUS
		ChZT	[kg/rok]	1 767 246	-	GUS
		zawiesiny ogólne	[kg/rok]	358 363	-	GUS
		azot ogólny	[kg/rok]	330 959	-	GUS
		fosfor ogólny	[kg/rok]	19 642	-	GUS
	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do wód lub do ziemi (ścieki przemysłowe)	BZT ₅	[kg/rok]	27 169	-	GUS
		ChZT	[kg/rok]	184 711	-	GUS
		zawiesiny ogólne	[kg/rok]	29 533	-	GUS
		azot ogólny	[kg/rok]	8 730	-	GUS
		fosfor ogólny	[kg/rok]	840	-	GUS
	Długość sieci wodociągowej		[km]	5 239,7	+	GUS
	Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego		[osoba]	675 967	+	KPOŚK
	Liczba mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych		[osoba]	92 061	-	KPOŚK
	Liczba mieszkańców korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków		[osoba]	17 085	-	KPOŚK
Długość sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) w aglomeracjach		[km]	3 477	+	KPOŚK	

Obszar interwencji	Wskaźnik		Jedn.	Rok bazowy 2015	Wartość docelowa lub tendencja do roku 2020	Źródło danych
	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (% ludności)	Ogółem	[%]	72,4	+	GUS
		Miasta	[%]	93,9	100	GUS
		Wsie	[%]	35,7	+	GUS
	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane (% ścieków wymagających oczyszczania)		[%]	99,16	100	GUS
	Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków	Ogółem	[szt.]	131	+	GUS
		Z podwyższonym usuwaniem biogenów	[szt.]	25	+	GUS
	Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków	Ogółem	[m³/doba]	285 540	+	GUS
		Z podwyższonym usuwaniem biogenów	[m³/doba]	187 886	+	GUS
	Ścieki komunalne oczyszczone na 100 km²		[dam³]	219,15	Ocena indywidualna - tendencja proporcjonalna do ilości ścieków wytworzonych	GUS
Zasoby geologiczne (kopaliny)	Ścieki przemysłowe oczyszczone na 100 km²		[dam³]	34,04	Ocena indywidualna - tendencja proporcjonalna do ilości ścieków wytworzonych	GUS
	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolnej i leśnej na użytkowanie kopalin		ha	44	+	GUS
Gleby (degradacja powierzchni ziemi i gleb) (GL)	Powierzchnia gruntów	A. zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji	[ha]	1 489	-	GUS
		B. rekultywowane i zagospodarowane	[ha]	163	+	GUS
	Zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych, ogółem NPK		[kg/ha]	98	-	GUS
	Zużycie nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych		[kg/ha]	44,7	-	GUS
	Liczba gospodarstw ekologicznych posiadających certyfikat i powierzchnia użytków rolnych	Posiadające certyfikat gosp. ekologiczne	[szt.]	1 133	+	GUS
		Pow. użytków rolnych	[ha]	44 414	=	GUS
	Powierzchnia obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług	Grunty rolne wyłączone z produkcji	[ha]	94	-	GUS
		Grunty leśne wyłączone z produkcji	[ha]	13	-	GUS
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)	Odpady komunalne zebrane, w tym selektywnie	Ogółem	[Mg]	327 776,9	300 000	GUS
		Selektywnie	[Mg]	70 206,7	71 000	GUS
	Ilość odpadów przetworzonych biologicznie		[tys. Mg]	60	+	GUS
	Ilość odpadów komunalnych nieszkodliwionych przez składowanie		[tys. Mg]	147,07	-	GUS
	Wytworzone odpady przemysłowe, w tym poddane odzyskowi	Ogółem	[Mg]	917,6	-	GUS
		Poddane odzyskowi	[Mg]	280,8	+	GUS
Zasoby przyrodnicze (OP)	Lesistość województwa (% ogólnej powierzchni województwa)		[%]	49,2	49,5	GUS
	Powierzchnia terenów objęta formami prawnej ochrony obszarowej (% ogólnej powierzchni województwa)		[%]	39	40	GUS

Obszar Interwencji	Wskaźnik	Jedn.	Rok bazowy 2015	Wartość docelowa lub tendencja do roku 2020	Źródło danych
	Liczba pomników przyrody	[szt.]	1 339	1350	GUS
	Odsetek parków krajobrazowych posiadających obowiązujące plany ochrony w stosunku do wszystkich parków w woj. lubuskim	[%]	12,5	100	CRFOP
	Odsetek specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO Natura 2000) z obowiązującym planem zadań ochronnych w woj. lubuskim	[%]	40,6	100	RDOŚ
	Odsetek obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO Natura 2000) z obowiązującym planem zadań ochronnych w woj. lubuskim	[%]	66,7	100	RDOŚ
Odnawialne źródła energii (OZE)	Udział energii odnawialnej w całkowitej produkcji energii elektrycznej	[%]	11,6	15	GUS
Zagrożenia Poważnymi Awariami (PAP)	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii (odpowiadających definicji zawartej w art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska)	[szt.]	1	0	WIOŚ

Analiza powyższych wskaźników powinna być przeprowadzana raz do roku. Na jej podstawie powinna być weryfikowana intensywność działań poszczególnych jednostek na terenie całego województwa w poszczególnych polach interwencji i obszarach ochrony środowiska, dla których wartość wskaźników nie znajduje się na dostatecznym poziomie.

8. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów Programu pozwala na stwierdzenie, że realizacja zapisów ww. dokumentu spowoduje poprawę stanu środowiska. Równolegle wpłynie ona na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych, przy jednoczesnym zachowaniu warunków do harmonijnego wzrostu gospodarczego pozwalającego na pokrycie potrzeb województwa i jego mieszkańców.

Realizacja zapisów Programu ochrony środowiska przyczyni się do:

- stworzenia sprawnego systemu zarządzania środowiskiem,
- poprawy jakości powietrza,
- zapewnienia właściwej jakości wód, w tym zbiorników stanowiących źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną,
- ograniczenia uciążliwości dla środowiska,
- objęcia ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego przy zachowaniu bioróżnorodności dolin rzecznych,
- monitoringu i zabezpieczeniu ludności przed oddziaływaniem źródeł promieniowania elektromagnetycznego,
- minimalizacji prawdopodobieństwa i skutków ewentualnych wydarzeń nadzwyczajnych takich jak awarie przemysłowe.